

B post

"Hamro Patrika"

Norge-Nepal foreningen
Boks 1278, Vika
0111 Oslo

Postgirokonto:
0802 4202 438

HAMRO

PATRIKA

Hvis du har artikler, opplysninger eller andre relevante bidrag til Hamro Patrika, kan disse sendes til Marit Kleppa (se adr. s.1). Takk for hjelpen!

Dag Norling
John Collets Alle 46
0852 Oslo 8

**VELKOMMEN I
NORGE-NEPAL
FORENINGEN!**

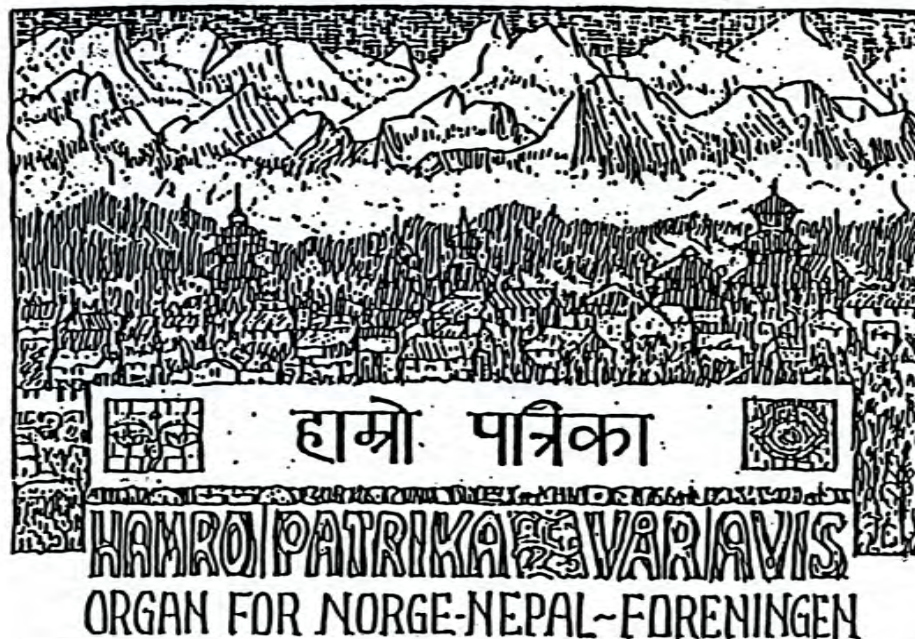
PROGRAM FOR MØTET ONSDAG 10. MAI 1995.

- * Lysbildeforedrag ved Christine Engen. Hun arbeider som reiseleder på freelance-basis og benyttes av flere større reiseselskaper på deres gruppeturner til Nepal. Foredraget omfatter aspekter ved det å legge opp og lede rundreiser i Nepal: ansvaret for en gruppe turister med ulike ønsker og forventninger, utfordringer i forhold til Nepals byråkrati, samarbeid med nepalske trekking-/reiseselskaper, kulturell kontakt og kulturkollisjoner - med andre ord om arbeidsoppgaver, problemer og gleder i forkant av, og under, gruppereiser.
- * Vi diskuterer hvordan Norge-Nepal foreningen bør profileres og markedsføres.
- * Kaffe/te, kaker og utlodning.

MEDLEMSKONTINGENTEN.

Inntekt fra medlemskontingen er grunnlaget for Norge-Nepal foreningens tilbud til medlemmene. Husk å betale kontingenten for 1995!

Enkeltmedlem	Familie	Organisasjon
kr. 100,-	kr. 150,-	kr. 300,-

Nr.3 , april 1995

**Velkommen til møte
i Norge-Nepal foreningen**

10. mai 1995, kl.19.00

i Lektorenes Hus, Wergelandsveien 15.

Helge Baardseth, som opprinnelig skulle holde foredrag på mai-møtet, har dessverre måttet melde forfall. Han vil imidlertid komme til et av høstens møter.

Foredragsholder 10. mai er

Christine Engen,

freelance reiseleder med erfaring fra gruppeturner i Nepal. Se Hamro Patrikas bakside for ytterligere informasjon.

NORGE-NEPAL FORENINGENS STYRE:

Navn:	Adresse:	Tlf. jobb:	Tlf. privat:
Marit Kleppa (leder)	Skøyenvn. 97 0375 Oslo	22 31 36 91	22 52 10 31
Wenche Fossum (sekretær)	Bjørnestupet 25 1453 Bjørnemyr		66 91 60 93
Dyre Vaa Sætre (kasserer)	Kirkevn. 77 1364 Hvalstad		66 90 49 26
Nikolai Arne (styremedlem)	Fossekalen 32 3034 Drammen		32 81 86 39
Kirsten I Greiner (styremedlem)	Landingsvn. 84	22 85 87 66	22 14 11 01
Basudha Gurung (styremedlem)	Boks 488 1432 Ås		64 94 49 67
Ane Haaland (styremedlem)	c/o WHO/TDR CH-1211 Genève	095-41-22-79 13 812 (dir.) 095-41-22-79 13 789 (sekr.)	
Dinesh P Amatya (styremedlem)	Kringsjå Stud.by 1A-604 Sognsvn. 218 0864 Oslo		22 18 78 01

PERSONER MED VERV UTENFOR STYRET:

Roy Friis (revisor)	Peiskrokv. 8 1482 Nittedal	22 93 71 04	67 07 69 08
Vibeke Eikås (valgkomité)	Kongevn. 91 2200 Kongsvinger	22 20 05 71	62 81 68 41
Elbjørg Holm Erstad (valgkomité)	Badski 3080 Holmestrand		33 06 07 39

Det er for tiden ingen fast redaktør av Hamro Patrika.
Redaktør for dette nummeret: **Kirsten I. Greiner.**

Styret ønsker Norge-Nepal foreningens medlemmer
og andre Nepal-interesserte en riktig god sommer!

REFERAT FRA MEDLEMSMØTET I

NORGE-NEPAL FORENINGEN 15. MARS 1995.

Tove Kittelsen innledet medlemsmøtet med en detaljert rapport om utviklingen på den politiske arenaen og om andre hendelser som preget det nepalske nyhetsbildet i februar og begynnelsen av mars. Deretter fulgte lysbildeframvisning ved Trond Tandberg. Han var i Nepal som turist for tre år siden og benyttet oppholdet til å fotografere "mennesker i miljø". Bildene var av svært høy kvalitet og frembrakte mye latter og anerkjennende kommentarer fra forsamlingen. Tradisjonen tro ble revolusjonen feiret med Chandika Olsens alltid like smakfulle dal-bhat. Siste punkt på kveldens program var debatt om Arne Næss' planlagte Drangnag-Ri ekspedisjon, en sak som medførte livlig diskusjon og avslutning av møtet på overtid.

NYHETER FRA NEPAL.

Som mange sikkert er klar over er det nå mulig å få bl.a. nyheter om Nepal via data for de som er tilknyttet Internet. Framgangsmåte: klikk først på News-ikonet, deretter på "gruppe" (i button bar), så på "finn" - og da får du mulighet til å søke etter ulike grupper. Skriv Nepal (og klikk søk eller ok) - og du får opp nyhetsgruppen "soc.culture.nepal". Ved å trykke på noen taster er det visst mulig å komme mer direkte inn i aktuelle nyhetsgrupper neste gang og det er sikkert flere andre måter å finne grupper på).....men undertegnede er for lite bevandret i data-verdenen til å kunne opplyse om hvordan.

Soc.culture.nepal er en slags åpen internasjonal "postkasse" med alt fra spørsmål og personlige betraktninger, til artikler, etterlysninger, informasjon fra og om organisasjoner, krangler for åpen scene og kortversjoner av nepalske nyheter - med andre ord et variert innhold med fellesnevner Nepal. Nyheter er stort sett hentet fra ulike nyhets-/pressebyråer og nepalske aviser. Objektive nyhetsmeldinger formidles hovedsakelig av Rajendra P. Shrestha som skriver inn med få dagers mellomrom.

LESERNES SIDE ?

Styret vurderer om Hamro Patrika bør ha en "lesernes side" åpen for spørsmål og informasjon av ulik karakter. Vi ønsker å høre om det er interesse for en slik side. Kontakt Marit Kleppa eller Kirsten Greiner.

VI BEKLAGER.....

.....at teksten i de fleste artiklene av denne Hamro Patrika-utgaven er liten; mange må nok fram med forstørrelsesglasset. Sjelden har Nepal vært så mye framme i nyhetsbildet som i månedsskiftet februar/mars (takket være Arne Næss). Vi ønsket å formidle så mye som mulig mens stoffet ennå var ferskt, og Hamro Patrika fikk dermed et noe komprimert preg. Ved henvendelse til Kirsten Greiner kan du få tilsendt kopier i mer leservennlig format.

HIPP HURRA FOR NORGE OG ARNE NÆSS.

De fleste har antakelig fulgt med i historien om Arne Næss' planlagte ekspedisjon til Drangnag-Ri. Når dette leses, strever de heltemodige nordmennene seg mot toppen og vi her hjemme følger turen med stor spenning, stolthet og nasjonalfølelse. Eller? Ekspedisjonen har møtt massiv kritikk og styret i Norge-Nepal foreningen har sluttet seg til denne. Foreningens medlemmer har stort sett støttet kritikken, men det er selvfølgelig rom også for andre syn i denne saken.

Kritikken kan oppsummeres i noen punkter:

* Fare for stort innrykk av turister i ekspedisjonens kjølevann, spesielt p.g.a. planlagt bok og TV-program/-film som skal distribueres internasjonalt.

- * Områdets naturmiljø er sårbart og økt slitasje kan resultere i forringelse av natur og lokalbefolkningens ressursgrunnlag.
- * I nærheten av ekspedisjonsruten ligger mange steder (vann, fjell, templer osv.) som er hellige/religiøse, av kulturell betydning og er en del av et "fredlyst" område for lokalbefolkningen og andre. Dette gjelder Ripimudalen (Ripimo Shar), Rolwaling-dalen og flere omliggende fjell o.l. (se kart s.4). Turisme/kltring kan krenke og svekke befolkningens religiøse og kulturelle liv.
- * Ekspedisjonen impliserer å åpne nok et tidligere stengt (i perioder) område for kltring.
- * Næss fikk antakelig avslag på sin første søknad om klatretillatelse. Etter et brev fra Gro Harlem Brundtland til nepals statsminister (se s.5), ble imidlertid kltringen godkjent; m.a.o. statlig norsk innblanding i nepalske myndigheters forsøk på å kanalisere kltring til visse områder.
- * Arne Næss er neppe berettiget til å plante det norske flagget på Drangnag-Ri fordi en østerriks kartograf antakelig besteg fjellet for flere år siden.
- * Hverken Norge, nordmenn eller nepalesere har synlig interesse av bestigningen.
- * Ekspedisjonen og aspektene rundt den, står i kontrast til Norges merkelapp som "miljøvenn" og "forkjemper for menneskerettigheter" i internasjonal sammenheng.

Tilhengere av ekspedisjonen har besvart kritikken med følgende:

- * Ved å følge den planlagte ruten kommer ekspedisjonen ikke i direkte konflikt med steder som er hellige for den lokale befolkningen eller andre (se kart s.4). [Dette er riktig. Imidlertid kan høydesyke eller andre problemer føre til at ekspedisjonen går ned i nettop Rolwaling-dalen fordi det er den eneste raske ruten til lavere områder. Et eventuelt redninghelikopter kan, p.g.a. de store høydene, vanskelig operere via annet enn Rolwaling-dalen.]
- * Kltring og turisme gir inntekter til lokalbefolkningen og Nepal. [Men hvem nyter godt av inntektene: lokalbefolkningen - eller store klatreselskaper og politikere/offentlig ansatte i Kathmandu?]

I nepalske medier har det vært stille om ekspedisjonen. Bladet Himal diskuterer imidlertid kltringen i sin siste utgave (mars/april 95): en en-sides artikkel (på s.20) med tittelen "Scandinavian scandal". Engasjerte nordmenn har, i beste mening og med bakgrunn i detaljert kunnskap, talt Rolwaling-folkets sak. Likevel er faren tilstede for å "sette seg over" lokalbefolkningen; å framstille vår oppfatning av deres "eget beste" som deres oppfatning og ønsker. Men ingen har spurt de lokale Rolwaling-sharpaene i denne saken. Ansvar for å kontakte dem bør ligge hos ekspedisjonen og nepalske myndigheter (og norske myndigheter siden de har involvert seg). De nepaleserne som så langt har fått uttale seg, har enten liten kunnskap om Rolwaling, tilhører andre etniske grupper eller har direkte økonomisk eller politisk egeninteresse i ekspedisjonen.

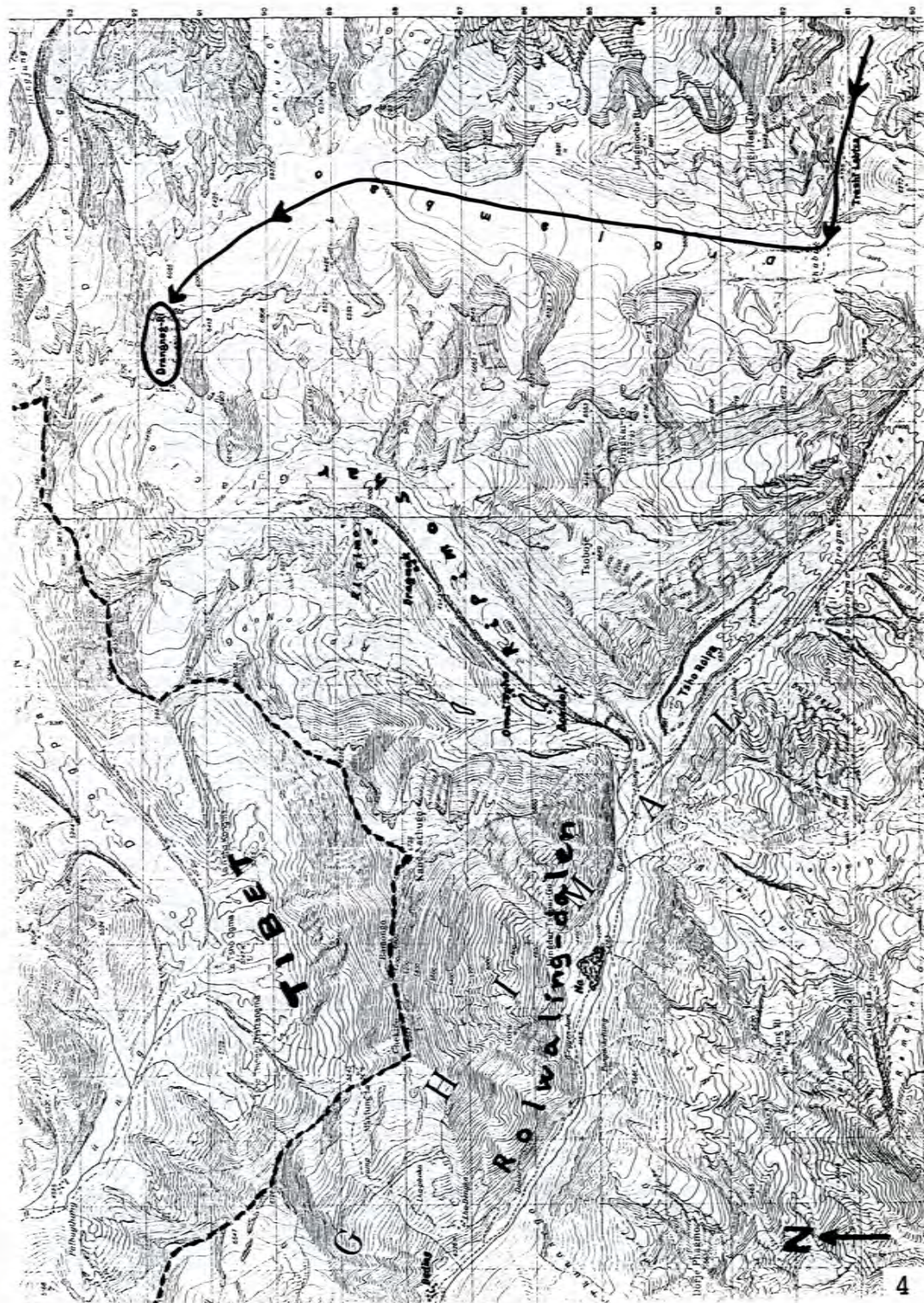
Lokale Rolwaling-sharpaers sannferdige mening er det eneste som kan avgjøre om Næss burde gjennomført ekspedisjonen. Næss klatrer, og kanskje hører vi fra Rolwaling-folket i ettertid?

Kirsten I. Greiner

ROLWALING-KARTET

På motstående side er et utsnitt av kartet "Rolwaling Himal (Gaurisankar)" fra 1981 i målestokk 1:50.000, basert på Erwin Schneiders feltarbeid. Utsnittet viser deler av Rolwaling-dalen, Ripimo Shar-dalen og Drangnag-Ri. Na er Rolwaling-sharpaenes sommerlandsby. Omai Tsho er en hellig sjø og valfartssted både for sherpaer og andre. Flere seterhus ligger i Ripimo Shar-dalen: Ripimo, Dragnak og i sør- og nordenden av Omai Tsho. Alle Rolwaling-sharpaer tilbringer minst en måned hvert år på setrene, og slottene i Ripimo Shar-dalen benyttes. Hele Rolwaling-dalen og Ripimo Shar-dalen er del av Rolwaling-sharpaenes aktivitetsområde og fulle av hellige steder, templer, ruiner, steiner, topper osv. Ekspedisjonsruten er markert med sammenhengende pil: over Teshi Lobsta-passet (Trashy Labsta) og ned på Drolambao-breen. Ekspedisjonen følger breen nordover og klatrer Drangnag-Ri fra den østlige foten av fjellet.

Kirsten I. Greiner

THE PRIME MINISTER

22 July 1993

Dear Prime Minister,

I take great pleasure in addressing you on a matter that is potentially of great interest to the people of both our countries.

On behalf of a joint Nepalese-Norwegian team of climbers, Mr. Arne Naess, a well known Norwegian mountaineer, will be presenting you with an application for permission to climb the peak of Dragnan-Ri in Nepalese Himalaya.

I have been informed about the participation and plans for the expedition, and its purpose, which is to commemorate the 1985 Norwegian Everest expedition. This was successful in putting 8 Nepalese and 9 foreign team members on the summit of Mount Everest. The expedition to Dragnan-Ri, which is planned for 1995, will be jointly headed by Pertamba of Nepal and Arne Naess of Norway. Many of the participants also took part in the 1985 expedition. The team includes people who are well known for various mountaineering and athletic achievements, such as the British mountaineer Mr. Chris Bonington, who has spent a lifetime climbing in Nepal and other parts of the world, and Norwegians Mr. Ralph Høibakk, who has climbed the highest mountains in all seven continents and skied to the South Pole, and Mr. Vegard Ulvang, thrice Olympic champion.

I have also been informed that the final decision concerning approval of the application will rest with you. I have been asked to give my personal endorsement of the application, and do so with great pleasure.

I would like to take this opportunity to renew to you the assurances of my highest consideration.

Yours sincerely,

Gro H. Brundtland

Gro Harlem Brundtland

Rt Honorable Girija Prasad Koirala
Prime Minister of Nepal
Singha Durbar
Kathmandu
Nepal

Klatrer på hellig grunn

Arne Næss og hans ekspedisjon vil med klatreekspedisjonen i fjellet Dragnan-Ri i Nepal overkjøre alle de verdier som har hersket i området i over 1200 år. I området ligger det et hellig tilfluktssted.

Av KIM HOYER

Det sier redaktør av tidsskriftet Norsk Klatring, John Riise, og fortsetter:

Andre vil komme

Fjellet Dragnan-Ri ligger i et område av Nepal som nepaleserne i over 1200 år har ansett som hellig.

100 km derfra ligger det helligste av alle fjell i Sherpa-buddhismen, Tseringma.

I kjolvannet av den norske ekspedisjonen inn i dette uberørte området vil det uten tvil komme en rekke ekspedisjoner fra land. Resultatene vil bli katastrofale, både for kulturen og lokalbefolkningen i et økologisk sårbart og uberørt område, sier Riise.

Et overgrep

Rektor Nils Færlund ved Norges hogfjellhøgskole ikke bare bekrefter, men styrker kritikken Riise kommer med.

Klatringen er så avgjort et overgrep. For nepalesere og indere er dette et pilgrimsområde, sier Færlund.

Dagbladet 18. februar 1995

Næss avviser kritikken

Eventyrer og millionær Arne Næss avviser at han ved hjelp av et brev fra statsminister Gro Harlem Brundtland har presset seg til å få klatre på fjellet Dragnan-Ri i Nepal.

Vi blir beskyldt for å tvinge nepalske myndigheter ved hjelp av press fra statsministeren. Brevet der statsministeren gir sin godkjenning av ekspedisjonen, kan sammenliknes med det jeg fikk av kong Olav i 1985 til Mount Everest-ekspedisjonen. Han var ekspedisjonens høye beskytter, sier Arne Næss til NTB.

Statsministeren undersøkte om ekspedisjonen hadde ekspertise før hun sendte brevet til Nepal, forteller Næss.

Han mener det er tre grunner til at ekspedisjonen fikk tillatelse til å bestige fjellet: brevet fra Gro, hjelp fra den engelske ambassaden i Nepal og nær kontakt med det nepalske firmaet Mountain Travels, som hadde et godt forhold til den daværende statsministeren i Nepal.

Penger betyr mest

Har dere ikke forståelse for at myndighetene i Nepal ønsker å begrense klatring, blant annet av miljømessige hensyn?

For å være helt ærlig: Hadde nepalske myndigheter vært miljømessig forsvarlige, ville de ikke tillatt det som skjer på Mount Everest.

Regjeringen i Katmandu tenker ikke mye på økologi, den er mer opptatt av å tjene penger, sier Arne Næss.

Dragnan-Ri er ifølge Næss ikke noe hellig fjell.

Hellige fjell tårner som regel over en landsby. Dragnan-Ri ligger ikke synlig fra noen landsby, opplyser Næss.

Ingen miljøsvin

Vegard Ulvang som også skal være med til Himalaya i slutten av mars, er ikke skeptisk til at ekspedisjonen skal foregå i et område som vanligvis er stengt for klatring.

Dessuten har ikke norske myndigheter lagt noe press på myndighetene i Nepal. Statsministeren går bare god for at vi ikke er miljøsvin, men seriøse klatrere. Men det er riktig at økende turisme og klatring har vært skadelig for miljøet i Nepal, sier Ulvang. (NTB)

Gro banet vei for Arne Næss i Nepal

OSLO (NTB-Anne Kathrine Aambø): Arne Næss fikk tillatelse til å bestige fjellet Dragnan-Ri i Nepal etter at statsminister Gro Harlem Brundtland sendte et brev sin nepalske kollega. Det 6800 meter høye fjellet er egentlig stengt for klatring. Naturvernere i Norge er kritiske til ekspedisjonen.

Ifølge statsministerens kontor har det ikke kommet fram opplysninger om at fjellet Dragnan-Ri er hellig, eller at det har noen annen spesiell stilling. Dragnan-Ri, som aldri er besteget før, står ikke på listen over fjell som er tillatt å klatre i. Myndighetene i Nepal forsøker nemlig å begrense antall klatreekspedisjoner, blant annet av miljømessige grunner. Norge yter 40 millioner kroner i bistand til Nepal hvert år.

Millionæren og eventyren Arne Næss skrev i juni 1993 et brev til Gro og ba om hennes støtte til å påvirke nepalske myndigheter, i håp om at klatreekspedisjonen skulle få tillatelse til å bestige Dragnan-Ri.

Brevet ble sendt til Uten-

riksdepartementet, som mente det var greit at statsministeren skrev til sin nepalske kollega.

Personlig anbefaling

I brevet til statsministeren i Nepal, gir Gro sin personlige bekreftelse på at ekspedisjonen søker om å få bestige Dragnan-Ri. Innledningsvis skriver hun at dette gjelder en sak som kan være av stor interesse for folket både i Norge og i Nepal.

Statsministeren påpeker at Arne Næss er en kjent fjellklatrer, og viser til hans vellykkede Mount Everest-ekspedisjon i 1985. Hun skriver at ekspedisjonsmedlemmene er fjellklatrere kjent for sine sportslige prestasjoner. Blant annet viser hun til Ralph Høibakk, som har besteget de høyeste fjellene på alle sju kontinenter og gått på ski til Sydpolen. Hun viser også til at Vegard Ulvang, tredobbel olympisk mester, skal delta.

Jeg har blitt informert om at den endelige avgjørelsen i

slike saker ligger hos deg. Jeg er blitt bedt om å gi min personlige anbefaling av søknaden, og gjør det med stor glede, heter det i brevet fra Gro.

Sjokkert over Gro

Økofilosofen Sigmund Kvaløy Sætereng mener det var galt av statsministeren å hjelpe Arne Næss.

Jeg er sjokkert over at millionæren Arne Næss med hjelp av brev fra statsminister Gro Harlem Brundtland presser seg til å få bestige et fjell som myndighetene i Nepal har forbudt for klatring, sier han til Stavanger Aftenblad. Sigmund Kvaløy Sætereng har selv bodd lange perioder i Nepal.

Deltakerne i Himalaya-ekspedisjonen er, bortsett fra Vegard Ulvang, i hovedsak de samme som var med på Mount Everest-ekspedisjonen i 1985. De skal etter planen reise til Himalaya i slutten av mars. Arne Næss og nepaleren Tema Dorje er ekspedisjonsledere.

DT & BB Lørdag 18. februar 1995

DROPP TOPPEN!

– Ikke dra helt til topps på Drangnag-Ri. Respekter sherpaene, sier Arne Næss senior, som nå ønsker at nevøen, Arne Næss jr, skal droppe tanken om å komme til topps i Nepal.

Av ODD ROAR LANGE

Fjellklatrer Arne Næss jr. får gjennomgå av sin egen onkel. Arne Næss senior mener at nevøen må unngå å klatre helt til topps på den nepalesiske fjelltoppen Drangnag-Ri (6801 moh) dersom lokalbefolkningen fortsatt føler seg krenket.

For 25 år siden fikk Arne Næss senior lukket Rolwalingdalen for turister og fjellklatrere.

25 år senere er det paradoksalt nok nevøen, Arne jr, som får fjellområdet åpnet igjen.

Unngå toppen

– Dersom lokalbefolkningen, nå som for 25 år siden, mener det er krenkende for hellig grunn å klatre til topps, må Arne og ekspedisjonen hans stanse fjellklatringen før de når toppen. Lokalbefolkningen i området synes nemlig det er i orden å gå i fjellene, men ikke å klatre helt til topps. De må stanse godt under toppen. Helst noen hundre meter.

Dette religiøse forholdet må

Næss senior appellerer til Næss junior

respekteres, mener Arne Næss senior, som i 1971 var med i en norsk ekspedisjon til den bortgjemte Rolwalingdalen.

Sinn i kok

Avgjørelsen om å åpne Rolwalingdalen for den nye norske fjellklatrerekspedisjonen har gjort mange rasende:

– Denne ekspedisjonen kan komme til å rive ned hele vårt 25-årige arbeid, sier Sigmund Kvaløy Setereng til Dagbladet. Sammen med Arne Næss senior og Nils Forlund har han gjort et utrettelig arbeid for å holde Rolwalingdalen stengt.

– Denne dalen er det eneste uberørte området i Nepal. Nå vil den norske ekspedisjonen bidra til sensasjoner og publisitet, som igjen vil trekke nye ekspedisjoner og masseturisme til dalen, sier Setereng videre.

– Jeg håper at all blesten omkring Rolwalingdalen kan bli et pluss for vårt arbeid, sier Arne Næss senior, som nå har vært i kontakt med sin nevø for å informere ham om situasjonen.

– Jeg tror ikke Arne vil gjøre noe som krenker sherpaene, sier Arne Næss senior.

Næss vil klatre som planlagt

Alle fjell regnes som hellige innenfor buddhismen. Drangnag-Ri er ikke mer hellig enn andre, mener Arne Næss.

SVERRE DALLAND

Arne Næss har ikke i tankene å droppe vårens klatrerekspedisjon til det ubestegte, 6801 meter høye fjellet Drangnag-Ri i Himalaya. Han vil ikke bøye av for den kritikken som har kommet fra enkelte hold i Norge mot ekspedisjonen. Næss mener at de som har uttalt seg og sagt at fjellet og dalene rundt er hellige, gjør dette ut fra feilinformasjon, og at de ikke bygger på lokal-

kunnskap.

– Det er til og med blitt sagt at klatring i dette fjellet er å sammenligne med å bryte seg inn i Nidarosdomen og spise lunsj på alteret, sier en lett oppgitt Arne Næss på telefon fra London.

– Norges Naturvernforbund har uttalt at Gro Harlem Brundtland må trekke brevet hun skrev med en anbefaling av ekspedisjonen til Nepal i 1993. Det folk glemmer, er at alle fjell er hellige i buddhismen, det gjelder også Hallingskarvet og Galdhøpiggen. Det finnes riktig nok fjell som er spesielt hellige for buddhister. Av disse ligger fem-seks i Himalaya, men Drangnag-Ri hører ikke med blant dem, forteller han. – En sjø i nærheten av fjellet i Tsho-Rolpa-området regnes for hellig. Men den

ligger minst én dagsmarsj fra det området vi skal bevege oss i. Frem til base camp har vi valgt å følge Tesi-Laptsa-passet.

Næss peker også på at myndighetene i Nepal aldri ville gitt tillatelse til å klatre i Drangnag-Ri dersom det ble regnet for spesielt hellig. – Så turen går som planlagt?

– Det gjør den, svarer Næss uten betenking. – Spesielt når de motforestillingene som er kommet frem ikke har grunnlag i faktiske forhold. Jeg har spurt meg selv hvorfor enkelte krefter alltid synes å finne noe å kritisere ved mine ekspedisjoner. I 1985 ble jeg beskyldt for å bryte med lokal-

kulturen og introdusere min vestlige konkurransementalitet. I 1992, da jeg klatret i en rekke fjell over hele landet, ble jeg kritisert for flyturene fra sted til sted. Nå møter jeg påstanden om at jeg vil vanære et hellig fjell.

Per Kvarne, professor i religionshistorie, er av en annen oppfatning enn Næss. Han anbefaler ham å finne et annet fjell å klatre i.

– Drangnag-Ri er ikke et mer hellig fjell enn andre. Men det ligger i et område hvor både fjellet, de omkringliggende områder og dalen er fredlyst og hellig i sherpakulturen. Å klatre i dette området bryter denne freden. Det var et slikt syn som lå til grunn for de nepalske myndigheters nei på den første søknaden. Derfor beklager jeg at de nå har åpnet for denne ekspedisjonen, sier professor Per Kvarne. **Aftenposten 20.2.95**

Tirsdag 21. februar 1995

KRONIKK

Dagbladet

Norsk tindesport i Nepal: Det dreier seg ikke om hvorvidt Arne Næss jr. vil rydde opp i tomme ølbokser. Det dreier seg om hvorvidt Norge vil respektere andre kulturers verdisyn.

Om å krone en jomfru

Per Kvarne

professor

Sigmund Kvaløy Setereng

okofilosof

Erik Steineger

miljørådgiver

Lordag 11. februar stod Arne Næss jr. og hans klatrevener fram på Dagsrevyen og fortalte hvordan de hadde gått fram for å få tillatelse til sin kommende klatrerekspedisjon i Nepal.

Innslaget avfødte sterk kritikk fra mange hold, blant annet fra oss tre, som i over 20 år har arbeidet med problemstillinger tilknyttet miljøvern, turisme og religion i Nepal. Sist helg har Næss forsøkt å tilbakevise kritikken, ved å hevde at den ikke bygger på fakta.

Ekspedisjonens medlemmer blir ikke de første nordmenn som besøker det aktuelle området. Mange kvinner og menn fra Norge med ulik bakgrunn har i over tjue år besøkt dalen nedenfor fjellet. De har bodd blant sherpaene og kjennet deres dagligliv og arbeid på å kre og med dyrene. Kontakten med sherpaene har vært en toveis-prosess, og ikke minst den norske miljøbevegelsen har mottatt sterke impulser på denne måten. Det er på bakgrunn av denne langvarige kontakten at det er mulig å uttale seg om hva lokalbefolkningen i området faktisk ville mene – dersom de var blitt spurt – om den forestående ekspedisjonen.

La oss først oppsummere bakgrunnen for kritikken. I 1993 søkte Næss om tillatelse til å bestige fjellet Drangnag-Ri, som ligger i Nord-øst-Nepal på grensa til Tibet. De nepalesiske myndighetene avsa søknaden, fordi fjellet ligger i et område der slike ekspedisjoner ikke tillates. Næss tok deretter kontakt med Gro Harlem Brundtland og spurte henne hvor mye Norge gir i u-hjelp til Nepal årlig. Etter at han fikk vite at beløpet lå på noen titalls millioner, stilte han spørsmål om hva vi får igjen. Svaret var «ingenting», hvorpå Næss foreslo: «Hvorfor ikke et fjell?»

Gro Harlem Brundtland sendte deretter et oppsiktsvekkende brev til Nepals statsminister. Brevet ble innledd med at denne saken potensielt er av stor interesse for folkene i begge land. Hun viste til at Næss skal klatre sammen med bl.a. Ralph Høibakk, «som har besteg de høyeste fjellene på alle syv kontinenter og gått på ski til Sydpolen, og Vegard Ulvang, som har vunnet tre olympiske gullmedaljer».

Av Dagsrevy-innslaget gikk det videre fram at Nepals statsminister omgjorde avslaget. Dette hadde trolig ikke skjedd uten brevet fra Gro, ifølge Næss.

Til slutt fikk vi vite at NRK skal følge ekspedisjonen med et filteam.

Leserbrev og personlige henvendelser tyder på at mange nordmenn er blitt opprørt over disse opplysningene. Reaksjonene kan deles i tre: 1) koblingen mellom norsk bistand til Nepal og lobbyvirksomhet for å få Nepal til å omgjøre den opprinnelige beslutningen; 2) begrunnelsen fra statsministeren for å henvende seg til Nepal; og 3) valget av et uberørt og unikt område – både i miljømessig, kulturell og religiøs sammenheng – for å invadere og

erobre en ubesteget fjelltopp på 6800 m. Å bruke vår beskjedne bistand til Nepal som argument for å få innpass i forbudte områder i landet, oppfattes av mange som upassende og arrogant. Norge ga i 1993 ca 47 millioner i bistand til Nepal; det meste av dette gikk via private organisasjoner. En stor del av bistanden brukes i forbindelse med kraftutbyggingsprosjekter. Nepal blir sett på som et kommende marked for norske kraftutbyggere, og mye av dagens bistand kan betraktes som en investering for å få innpass på dette markedet. Vi skal la denne delen av bistandsdebatten ligge, men det bildet som gis av Norge som «den gode giver» som ikke tenker på å få noe igjen for gavene, er i beste fall unyansert.

Gro Harlem Brundtland sier i sitt brev at denne saken har «potensielt stor interesse for begge våre lands folk». Det er ikke lett å se hvilken interesse den fattige befolkningen i Nepal har av at norske millionærer og eventyrlere bolttrer seg i et urørt område som myndighetene har holdt lukket for utlendinger. Det er også vanskelig å se hvilken verdi ekspedisjonen skulle ha for Norge. Gjennom flere tiår har et stort antall klatrerekspedisjoner i Nepal ført til enorme skader, både på naturmiljø og kultur. Stikkord er avskogning, forsløsing og ødeleggelse av sosiale nettverk. Dette er noe av bakgrunnen for at Nepals myndigheter har forsøkt å holde de mer uberørte områdene stengt for turister og klatrerekspedisjoner, selv om ingen tror at den norske ekspedisjonen isolert sett vil få slike konsekvenser. Når et område først er åpnet, er det likevel vanskelig å avslå senere søknader.

På bakgrunn av Nepals restriktive holdning til slike ekspedisjoner, virker den offisielle presentasjonsbrosjyren om klatreturen som et pust fra en svunnen tid. Det tiltrekkende ved Drangnag-Ri er at fjellet «ligger bortgjemt og utliggende» og er «en av de høyeste jomfruelige topper i verden». Som sådan er den «svært på klatrernes innerside drøm». Målet er å nå toppen og «krone den med den første varden».

Den lokale sherpa-befolkningens verdier står i kontrast til de norske klatrernes. Sherpa-folket er tibetanere som har bosatt seg i de øverste dalene i området av Mount Everest i det sentrale og østlige Nepal. Selve ordet sherpa betyr «utlending», og henger sammen med at forfedrene deres skal ha kommet over fjellpassene i Himalaya fra Øst-Tibet, sannsynligvis på 1500-tallet. Sherpaene er tibetanske buddhister

og snakker en tibetansk dialekt.

Rolwalingdalen er et av dalforene som er sherpaenes hjem. Til forskjell fra nabodalene, er Rolwalingdalen, sett i sherpa-kulturens perspektiv, et fredlyst, innviet område. For 1200 år siden,

hevdet sherpaene, kom den buddhistiske helgenen Padmasambhava til Rolwaling. Fordi det ikke bodde mennesker der, omvendte han de lokale åndene og gudene til buddhismen. På denne måten gjorde Padmasambhava det mulig for deres forfedre å slå seg ned i dalen, men samtidig fastla den store helgenen et vilkår for bosetningen: Rolwaling måtte for all tid forbli et fredlyst område.

Alle som oppholder seg i dette området er forpliktet til å overholde buddhistisk etikk og moralnormer. Fremfor alt skal naturomgivelsene, som er gudenes og åndenes hjem, respekteres. Skogen skal ikke røres – bare unntaksvise kan enkelttrær felles. Å begi seg over den permanente snegrensen er å krenke et område som er forbeholdt gudene.

Ikke bare dalen, men også fjellene som omgir den, er fredlyste. Enkelte av fjellene er spesielt utpekt som troner for bestemte guder, f.eks. Tseringmassivet. Men også sett under ett ligger fjellene som omgir Rolwaling utenfor menneskenes rettmessige virkeområde, og å klatre i dem er å krenke et hellig, fredlyst rom. Ordet «hellig» henger forøvrig sammen med «hel», og uttrykker dermed at noe er urørt, ubrødt.

Nepal er i motsetning til Norge et utpreget multi-etnisk samfunn. Flertallet av befolkningen og den politiske ledelse er hinduer, og for dem er ikke fjellene rundt Rolwaling spesielt hellige. Sherpaene derimot er buddhister. Sett med deres øyne er det områdene ekspedisjonen har tatt sikte på, vesensforskjellig fra dalene omkring.

Enestående er området likevel ikke. I det sentrale og østlige Himalaya der det bor folk av tibetansk opprinnelse, finnes det flere andre daler som anses for å være fredlyste og hellige. I enkelte av dem finnes det små, spredte bosetninger, andre er fortsatt «skjult», urørt av mennesker.

Disse hellige områdene er utvilsomt resultatet av en erkjennelse av naturmiljøets sårbarhet og begrensningene som menneskene må pålegge seg når de skal sikre seg et livsgrunnlag ved en økologisk yttergrense for jordbruk og bosetning. Men det dreier seg i tillegg om en buddhistisk livsverden og et verdisyn der målet ikke er å overvinne naturen, men å tilpasse seg den.

Derfor dreier ikke ekspedisjonen til Drangnag-Ri seg om hvorvidt deltakerne vil rydde opp etter seg og ta med seg tomme ølbokser tilbake til Kathmandu. Det dreier seg om hvorvidt Norge vil respektere andre kulturers – også lokal-kulturers – verdisyn og hellighetsbegreper. Miljøvern er mer enn vern av den materielle ressursgrunnlaget. Det er også vern av landskapets usynlige, men kulturelt betydningsfulle kvaliteter.

Nepal ler av klatrestriden

I Nepal ler man av striden omkring Arne Næss' klatretur til fjelltoppen Drangnag-Ri. Oppstusset i Norge blir betegnet som storm i et vannglass, og myndighetene hevder de ikke har innvendinger mot den omstridte klatreturen. Også lokalbefolkningen ønsker Næss & co velkommen.

Av SVEN GJ. GJERULDSSEN og ODD ROAR LANGE

Vi har ikke hørt noe om oppstusset i Norge om denne ekspedisjonen. Vi har gitt vår godkjennelse, og ekspedisjonen skaper ingen problemer for oss, sier statssekretær Indul K.C. i det nepalske turistdepartementets fjellavdeling i et telefonintervju med Dagbladet.

Problemfri

Overfor Dagbladet blir det hevdet at den omstridte fjelltoppen

ikke har spesiell religiøs betydning, og man understreker at Arne Næss' planlagte ekspedisjon er problemfri.

Fjelle menneskeskap til Nepal, hevder at nepalske myndigheter historisk sett er svært lojale overfor vestlige land, og brevet fra Gro Harlem Brundtland har spilt en viktig rolle i forbindelse med at tillatelsen ble gitt. De nepalske myndighetene ville overfor Dagbladet i går ikke kommentere brevet.

Til topps

Arne Næss senior ber så sin nevø, Arne jr., om å stoppe før han når toppen. Dette for å følge lokal religion.

Det er ikke noe i veien for at ekspedisjonen klatrer helt til topps av Drangnag-Ri, og vi ser ingen problemer forbundet med at Rolwalingdalen er blitt åpnet, sier Padma K.C. i turistdepartementet til Dagbladet.

Her nede ler vi av striden. Jeg har vært i kontakt med myndighetene, som aviser at ekspedisjonen er problematisk, sier den norske konsulen i Katmandu, Gunvor Heiene, til Dagbladet.

Lokalbefolkningen ønsker den norske ekspedisjonen velkommen. Vi ser ingen problemer med at Rolwalingdalen er åpnet, sier sherpalederen Nawang Yonden Sherpa.

Jeg har ikke hørt om statsministerbrevet, men mange av

oss i dalen har nå muligheter til jobber og til å tjene penger på utenlandske turister som kommer for å klatre. Klatringen i Drangnag-Ri vil bli en kjærkommen inntektskilde for oss, sier Yonden videre.

Vi håper den norske ekspedisjonen ikke dropper turen til Rolwalingdalen og vi vil ta godt imot både nordmennene og andre fra vennligstilte land, avslutter den erfarne sherpaen.

22. februar 1995

Dagbladet

Norges konsul i Nepal:

Fjellet er ikke hellig

Religiøse grupper i Nepal avviser overfor den norske konsulen i Katmandu at fjellet Drangnag-Ri er hellig.

KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM
SVEINUNG BERG
BENTZROD
HILDE HARBO

Dette viser at påstanden som er fremsatt om at fjellet er hellig, ikke medfører rettighet, sier statsminister Gro Harlem Brundtland til Aftenposten. Hun mener at det ikke er kommet frem noe i ettertid som har forandret grunnlaget for anbefalingen hun ga.

Norges Naturvernforbund fastholder imidlertid sin kritikk av at statsministeren bidro til at Arne Næss' klatreexpedisjon fikk klarte lys.

Ingen bestrider at

Drangnag-Ri er et urørt område som ikke har vært utsatt for den slags turisme tidligere. Nå åpnes det for en aktivitet som kan være betenkelig, sier informasjonssjef Kåre Olerud i Naturvernforbundet.

Har vært lukket

Konsul Gunvor Heiene, som arbeider ved den norske skolen i Katmandu, forteller i sin rapport til Statsministerens kontor at både hinduer, sherpa-buddhister og tibetanske lama-buddhister har bekreftet at Drangnag-Ri ikke er et hellig fjell. Hun skriver at området har vært lukket for turister blant annet på grunn av beligheten på grensen mellom Nepal og Tibet, befolkningen og den veldig spesielle og rike faunaen som er i området.

At dalen er «åpen» fikk Aftenposten i går bekreftet fra professor Ganesh Mana Gurung ved det

antropologiske og sosiologiske fakultetet ved Tribhuvan University i Katmandu.

Tullete oppstyr

Forsker Harald Olav Skar ved Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI) er ekspert på Nepal, og konstaterer at det er helt avgjørende for klatreexpedisjonen at lokalbefolkningen ved fjellet har godkjent opplegget. Enkelte grupper av den buddhistiske sherpa-befolkningen aksepterer klatring i sine lokale fjell, andre er svært skeptiske, sier forskeren. Samtidig betegner han oppstyret rundt statsminister Gro Harlem Brundtlands brev til myndighetene i Nepal som det rene tull.

Ekspedisjonen er et kommersielt foretak, og at verdslige, politiske myndigheter engasjerer seg i en slik sak, er fullt ut akseptabelt i Nepal. Helt annerledes og uheldig ville det vært om kong

Harald hadde
henvendt
seg til
Nepals
kongedømme,
på vegne
av ekspedisjonen, sier
Skar.

Både fjellet og ruten

Striden om ekspedisjonen står både om målet for turen, fjellet Drangnag-Ri og klatreruten, gjennom den hellige dalen Rolwaling. Den norske filosofen og Nepal-eksperten Sigmund Kvaløy Setreng og religionsprofessor Per Kværne hevder at dalen stadig er fredlyst, og at det vil innebære en voldtekt mot lokalbefolkningen dersom visse spesielt hellige steder her blir oppsøkt.

Skar er usikker på Drangnag-Ris status, og understreker derfor at det er helt nødvendig å konsultere lokalbefolkningen. Ifølge Setreng har Næss neppe vært i kontakt med denne befolkningen.

Skar er langt fra sikker på om det nye, kommunistiske regimet i Nepal vil si ja til ekspedisjonen, dersom saken kommer opp på ny.

Næss bes påny klatre andre steder

Disse bildene fra den sårbare Rolwalingdalen i Nepal ble tatt av en norsk klatrer ved årsskiftet 1993/1994.

SVEINUNG BERG
BENTZROD

Ekspedisjonen som Arnstein Thaula var med på, var den første siden dalen igjen ble åpnet for «fremmed» ferdsel. Mens signalene fra Nepal er entydige om at Arne Næss jr.s ekspedisjon er velkommen til å dra igjennom deler av Rolwalingdalen i vår og til å klatre i Drangnag-Ri, ber Thaula og flere norske eksperter med lokalkunnskap om det aktuelle området Næss finne andre fjell å bestige.

De frykter at den enorme publisiteten om Næss-ekspedisjonen, gjennom NRKs planer om et internasjonalt program, vil resultere i «tungtransport» inn i en hvit flekk på verdenskartet der mennesker lever i pakt med naturen etter gammel, buddhistisk

tradisjon. Det er i dag betydelige konflikter mellom lokalbefolkning og turister i den følsomme Rolwalingdalen, sier Thaula. Andre peker på at lokalbefolkningen, som er tro mot sin religion, viser et vennlig ansikt utad, mens den i realiteten ønsker å få være ifred.

Velkommen

Nepalske instanser bekrefter imidlertid skriftlig overfor Aftenposten at ekspedisjonen er velkommen til å klatre i fjellet Drangnag-Ri, og til å nærme seg fjellet gjennom nettopp Rolwalingdalen. Fra professor Ganesh Gurung ved det antropologiske og sosiologiske fakultet i Katmandu får Aftenposten også forsikringer om at lokalbefolkningen i dalen er positiv til ekspedisjoner. En antropolog ved fakultetet bespakte nylig lokalbefolkningen, og hevder at det ikke bare er nepalere; som er engasjert i turisme, og sherpaer; som tjener penger på å delta i klatre-ekspedisjonene, som ønsker velkommen.

Politiske hensyn

I striden rundt ekspedisjonen er det hevdet at Rolwalingdalen gjentatte ganger har vært stengt av hensyn til natur og religion.

Gurung og myndighetene i Nepal, samt norske Sigmund Kvaløy Setreng, som i årevis har oppholdt seg i det aktuelle området, avviser på dette. Det er utelukkende politiske hensyn i forholdet til Tibet (Kina), og den store risikoen som er forbundet ved å passere fjellpasset Tashi Lapcha til dalen, som er årsaken. Thaula opplevde at en sherpa døde da han passerte passet i 1993, og regner med bare 30 prosent sjanse for i det hele tatt å komme over. En rekke personer har omkommet i passet, og myndighetene vil for naturligvis pris unngå dyre redningsoperasjoner. Setreng stiller spørsmål ved at Næss jr. planlegger å løse NRK over passet.

Siste, hvite flekk

Til tross for forsikringer fra Nepal, står Setreng, Thaula og Nils Faarlund ved Norsk Høyfjellskole fast på at ekspedisjonen vil gjøre stor lokal skade. De hevder alle at den lokale kulturen er svært sårbare. Ifølge Setreng opptrer lokalbefolkningen som svært gjestfrie, mens de i sitt hjerte er motstandere av «fremmed» ferdsel i dalen. Samtidig er han oppmerksom på at ekspedisjonene gir kjærkomne ekstraintekter, og muligheter for å sende lokale barn på skoler.

Nils Faarlund er den som sterkest kritiserer Næss.

«Han er en person som bruker store fjell til å gjøre seg selv større, og som ikke kan dra på tur uten å fortelle det til massemediene. En av de siste hvite flekker på kartet risikerer nå tungtrafikk, sier Nils Faarlund.

Fredag 24. februar 1995 Aftenposten

Drangnag-Ri må forbli ubesteget

Av Kirsten I. Greiner, styremedlem i Norge-Nepal-foreningen 25. feb. 95 Aftenposten

Norge-Nepal-foreningen slutter seg til den kritikk som er kommet mot Arne Næss' planlagte bestigning av fjellet Drangnag-Ri i Nepal.

Norge-Nepal-foreningen søker å fremme samarbeid og forståelse mellom det norske og det nepalske folk, å bidra til kulturutveksling mellom de to landene og å utbre kjennskap til Nepals kultur og tradisjoner blant nordmenn.

Arne Næss' planlagte ekspedisjon er ikke i samsvar med det verdssyn og de retningsslinjer Norge-Nepal-foreningen mener bør prege samarbeidet mellom de to landene. Drangnag-Ri ligger i et område som er hellig for den lokale befolkningen, sherpaene. Næss' bestigning kan åpne for betydelige endringer i, og svekkelse av, befolkningens religiøse og kulturelle liv. I tillegg kommer at området er svært sårbart i miljømessig sammenheng. Nepalske myndigheter har tidligere forbudt ekspedisjoner i området, nettopp i den hensikt å skjerme for ytre påvirkning og skade.

Arne Næss har antydning muligheten for å gjennomføre ekspedisjonen uten å klatre helt til toppen. Han unnlater

dermed å ta til etterretning det faktum at ikke bare toppen av Drangnag-Ri, men hele området rundt, har religiøs betydning. Uavhengig av hvor høyt ekspedisjonen når, vil den åpne et nytt og hittil ubersørt område.

Etter å ha fått avslag på sin søknad om å bestige Drangnag-Ri, tok Næss kontakt med statsminister Gro Harlem Brundtland. I brev form henvendte Brundtland seg til Nepals statsminister, noe som resulterte i omgjøring av det tidligere avslaget. Hvis Brundtland på det tidspunkt ikke var informert om avslaget, har Næss tilbakelidende vitale opplysninger og bedt Brundtland om assistanse på kritikkverdige grunnlag. Hvis hun derimot var informert, er brevet svært oppsiktsvekkende; hun ber i prinsippet nepalske myndigheter om å overprøve sitt eget vedtak, og hun blander seg dermed inn i nepalske myndigheters forsøk på å kanalisere klatring til områder der den gjør minst skade på natur og kultur.

Motivet for det omtalte brevet er foreløpig ikke kjent. Gro Harlem Brundtland har uttrykt at ekspedisjonen har

stor interesse både for det nepalske og det norske folk. Nepalernes interesse er vanskelig å få øye på. Det eneste måtte være hvis norsk bistand til Nepal er benyttet som brekkstang for bestigningstillatelse fra nepalske myndigheter, en uheldig kobling som har vært antydning. «Det norske folks interesse» synes å være synonymt med kommersielle hensyn og Arne Næss' personlige status som tindebestiger.

I internasjonal sammenheng nyter Norge respekt som et foregangsland i arbeidet for vern om menneskerettigheter og miljø. For å bevare en slik posisjon må imidlertid Norge og nordmenn omsette sine høyverdige prinsipper i praktisk politikk og opptre deretter. Den planlagte Drangnag-Ri-ekspedisjonen kan bidra til å svekke Norges internasjonale posisjon.

Norge-Nepal-foreningens syn er at Arne Næss og norske myndigheter bør vise respekt for områdets naturmiljø, for lokalbefolkningens kulturelle og religiøse verdier og for nepalske myndigheters beslutninger. Slik respekt utvises kun ved å la Drangnag-Ri forbli ubesteget og upåvirket av nordmenn. 10

”Har aldri snakket med Næss om ekspedisjonen”

Statsministerens kontor

”En munterhet jeg angrer på i ettertid”

Arne Næss

Næss-bløff om Brundtland

Statsministerens kontor avviser kategorisk at statsminister Gro Harlem Brundtland har snakket med Arne Næss om Nepal-ekspedisjonen. Arne Næss beklager: – Det er noe jeg nevnte som en munterhet. – Det hender man snakker og sier ting litt løst.

I Dagsrevyen 11. februar fortalte Arne Næss om en samtale han skulle hatt med statsministeren om sin etterhvert omstridte Nepal-ekspedisjon. I et innlegg i Aftenposten i dag dementers uttalelsen, som også berørte norsk bistand til Nepal.

”Jeg spurte henne: Hvor mye gir vi til Nepal i året? Og det var 40 millioner kroner. Og så spurte jeg: Hva får vi igjen? Og så svarte hun: Ingenting. Og så sa jeg: La oss få et fjell. Og det var hun helt med på. Uten henne hadde det ikke gått”

ARNE NÆSS jr. på NRK Dagsrevyen 11. februar om sin kontakt med statsminister Gro Harlem Brundtland

Arne Næss jr. bløffet:

Snakket ikke med statsministeren

KJETIL BRAGLI ALSTADHEIM
THOMAS SPENCE

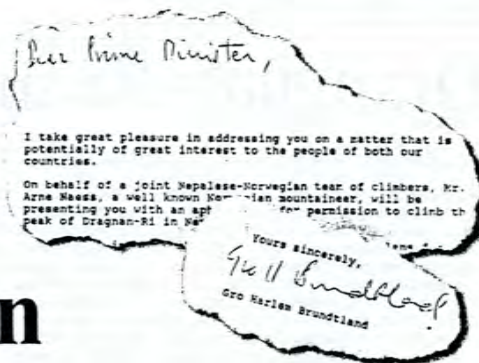
Fjellklatrer Arne Næss beklager at han feilaktig bragte statsministeren inn i Nepal-krangelen. Det var en «munterhet», sier han.

Statsminister Gro Harlem Brundtland rykker nå ut for å demtere uttalelser fra eventyrene og skipsmegleren Arne Næss jr. Hun gjør det for å rydde opp i debatten som fortsatt pågår, om brevet hun sendte til Nepals statsminister i 1993 for å støtte Næss-ekspedisjonens søknad om å få klatre i fjellet Drangnag-Ri.

I et innlegg i Aftenposten i dag skriver statssekretær Morten Wetland ved Statsministerens kontor at Brundtland aldri har snakket med Næss om ekspedisjonen. Det står i skarp kontrast til en uttalelse fra Arne Næss jr. i Dagsrevyen 11. februar, da ekspedisjonen ble presentert.

Arne Næss og statsmi-

nisteren har aldri snakket sammen om saken. Det er derfor ikke korrekt at det har funnet sted en diskusjon om norsk bistand til Nepal. Uttalelser fra Arne Næss har vært tolket i den feilaktige retning. Norske myndigheter ville selvsagt aldri gjort noen slik kobling, skriver statssekretæren.

Arne Næss jr. beklager nå at han har bragt statsminister Gro Harlem Brundtland inn i debatten om klatreekspedisjonen.

”En munterhet”

– Det hender man snakker og sier ting litt løst. Jeg snakket bare med Statsministerens kontor, aldri med statsministeren, sier han til Aftenposten.

Bistand til Nepal ble aldri diskutert med Statsministerens kontor heller. Det er noe jeg nevnte som en munterhet, og som jeg angrer på i ettertid, sier Næss.

Fikk ikke avslag

I debatten om Næss-ekspedisjonen har det også vært fremholdt at ekspedisjonen først fikk avslag på sin søknad, men at dette avslaget ble omgjort etter at Gro Harlem Brundtland sendte sitt anbefalingsbrev. Nå avviser både Statsministerens kontor og Arne Næss dette.

– Det var ingen søknad inne, og vi har aldri fått avslag fra ministeriet. Vi sendte en telefax til våre agenter. De svarte at fjellet ikke står på den tillatte listen, og at det ikke var noen vits i å søke uten støtte fra Den norske tindeklubben, Utenriksdepartementet og lignende, sier Næss.

”Av stor interesse”

Statsministeren sendte anbefalingsbrevet til Nepals statsminister i juli 1993. Det skjedde etter at hun hadde fått en skriftlig henvendelse fra ekspedisjonen om å skrive et slikt brev. I henvendelsen viste Næss til at Mount Everest-ekspedisjonen i 1985 hadde kong Olav som sin høye beskytter.

Brevet til den nepalske statsministeren innleides med at Brundtland skriver at hun har gledet av å ta opp «en sak som er av potensiell stor interesse for befolkningen i begge våre land». Aftenposten har bedt

statsministeren utdype dette.

Statssekretær Morten Wetland skriver at «ekspedisjoner som denne har alltid vært omfattet med stor interesse i Norge, jfr. Mount Everest-ekspedisjonen i 1985 og de senere års fremstøt mot polpunktet. Når denne ekspedisjonen hadde felles norsk-nepalsk ledelse, gikk vi ut fra at interessen ville være delt mellom de to land».

Wetland mener anbefalingsbrevet er formulert slik at nepalske myndigheter trygt kunne avslå søknaden fra Næss dersom de fant det riktig. I brevet fra 1993 skriver Brundtland at hun er blitt informert om at det er den nepalske statsministeren som har det siste ordet i saken.

«Jeg har blitt bedt om å gi min personlige støtte til søknaden og gjør det med stor fornøyelse,» skrev Brundtland.

EKSPEDISJONEN TIL DRANGNAG-RI

- I 1985 besteg en norsk ekspedisjon Mount Everest. I år ønsker den samme gruppen å bestige Drangnag-Ri, som er 6801 meter høyt. Ekspedisjonsleder er Arne Næss jr., og Vegard Ulvang er en av deltagerne.
- Fjellet er ikke blitt besteget tidligere. Det har kommet kritikk mot planene fra miljøhold. Et av stridsspørsmålene er om fjellet eller området det ligger i, regnes som hellig.
- Ekspedisjonen starter 25. mars, og planen er å nå toppen rundt 17. mai.
- NRK skal følge ekspedisjonen for å lage et dokumentarprogram.

Ekspedisjon i Nepal

Brundtland og Næss har ikke samtalt

Av statssekretær Morten Wetland, Statsministerens kontor.

Den planlagte norsk-nepalesiske ekspedisjon til fjellet Drangnag-Ri ledet av Arne Næss og Pertemba sherpa vaker fortsatt debatt i Aftenpostens spalter. Av hensyn til debattens ryddighet er det viktig å ha følgende klart for seg:

Arne Næss og statsminister Gro Harlem Brundtland har aldri snakket sammen om saken. Det er derfor ikke korrekt at det har funnet sted en diskusjon om norsk bistand til Nepal. Uttalelser fra Arne Næss har vært tolket i denne feilaktige retning. Norske myndigheter ville selvsagt aldri gjort noen slik kobling.

Den skriftlige henvendelse til statsministeren om et anbefalingsbrev til

ekspedisjonen ble fremsatt i 1993. Henvendelsen var støttet av Norsk Tindeklubb og British mountaineering Council. I henvendelsen viste Arne Næss til at Mount Everest-ekspedisjonen i 1985 hadde hatt kong Olav som høy beskytter. Han viste også til at deltagerne på ekspedisjonen hadde lang erfaring som fjellklatrere, og opplyste at saken ville bli avgjort av Nepals statsminister.

Det har vært hevdet at ekspedisjonen først hadde fått avslag fra nepalske myndigheter på en tidligere søknad. Dette er ikke korrekt.

Det har videre vært hevdet at fjellet er hellig. For Statsministerens kontor har det hverken da saken først kom

opp eller på noe senere tidspunkt kommet frem at dette er riktig. Vi er nå kjent med at klatring i Drangnag-Ri er tillatt for enhver seriøs ekspedisjon.

Da anbefalingsbrevet ble skrevet, var man nøye med å formulere seg slik at nepalske myndigheter trygt kunne avslå søknaden om de fant det riktig.

Ekspedisjoner som denne har alltid vært omfattet med stor interesse i Norge, jfr. Mount Everest-ekspedisjonen i 1985 og de senere års fremstøt mot polpunktene. Når denne ekspedisjonen hadde felles norsk-nepalsk ledelse, gikk vi ut fra at interessen ville være delt mellom de to land.

TIL DE NORSKE DELTAKERNE I KLATRE-EKSPEDISJONEN TIL DRANGNAG-RI.

Vi er klar over at denne henvendelsen kommer langt senere enn ønskelig. Det er uheldig at media overtar debatten før kritikerne kommer i dialog med dere som skal delta. Dette skyldes at mange av oss ikke visste noe om ekspedisjonen før helt nylig. På grunn av vårt kjennskap til Nepal, Rolwaling-området og folket der, må vi likevel på det mest innstendige oppfordre dere til å velge et annet klatremål, utenfor Rolwaling Himal.

1. Lokalbefolkningens ønsker. Folket i Rolwaling har hittil levd ganske isolert, og i større grad enn i andre sherpaområder har de bevart sitt tradisjonelle jordbruk og sin kultur. Dalen har i perioder vært besøkt av klatre-ekspedisjoner, siden de offisielle myndigheters politikk for området har variert. Fra tid til annen har det vært diskusjoner blant sherpaene i dalen om hvorvidt det er ønskelig å bli med på klatre-eventyret eller bevare sin opprinnelig livsstil, og innbyggerne har hatt mange negative erfaringer med klatre- og turistekspedisjoner. I stor grad søker de å holde fast ved sine egne tradisjoner. Dette kan vi si etter mange års kontakt med Rolwaling-sherpaer.

2. Respekt for en annen kultur og religion. Drangnag-Ri er neppe hellig, men selve hoveddalføret og spesielle steder nær ruten mot Drangnag-Ri har religiøs-kulturell betydning for lokalbefolkningen og andre grupper. Det er å vise manglende respekt for fremmede kulturer hvis man drar hit på denne måten i strid med disse gruppens ønske om bevaring av egen kultur.

Like viktig er det at vi, som ofte kaller oss forgangsland innen miljø og utvikling, viser respekt for Nepals forsøk på å begrense slitasjen på naturen og lokalmiljøene ved å kanalisere klatre-ekspedisjoner til utvalgte områder. Vi mener at det presset som ble lagt på Nepals myndigheter er uakseptabelt.

3. Økologisk balanse. Rolwaling-sherpaene lever i et marginalt jordbruksområde, mer enn 3700 m.o.h. For å opprettholde den økologiske balansen i det sårbare miljøet, har de en rekke spesielle "regler" for dalens innbyggere: f.eks. er det galt å hugge et tre i utengsmål, hus skal ikke bygges på dyrkbar jord og bruk av ville planter til mat er regulert. Dette nøysonhetsperspektivet gjør at dalen fortsatt er grønn og stadig gir grunnlag for nødvendig matproduksjon, i motsetning til tilgrensende områder i øst hvor klatre-ekspedisjoner og turisme har bidratt til avskoging og forurensning.

4. Rolwaling - et spesielt område. Innen sherpaenes religion har Rolwaling en helt spesiell status som "tilfluktssted" ("beyül") for mennesker som søker bort fra konflikt, konkurranse og selvbedvelse, og som vil leve i nøyson harmoni med alt levende (natur og medmennesker). Denne rollen, som har 1200-årige røtter, understrekes kraftig ved at Rolwalings fred overvåkes av fjellet Tseringma, for alle sherpaer verdens helligste, tilholdsstedet for selve "moder jord". Selvsagt er det i dag mange krefter som bidrar til å underminere alle kulturer som oppfatter menneske/natur som et fellesskap. Men skal vi nordmenn bidra til det?

5. Reklame-effekten. Denne ekspedisjonen er stor og prestisjetung med kjente klatrere, mange sponsorer, TV-team osv., og sikter mot stor publisitet. Mye blir fokusert på dette fantastiske "jomfruelige" området. Ekspedisjonen kan derfor lett bidra til stor entusiasme blant klatrere fra hele verden for de "uberørte" områdene av Nepal. Nettopp dette er faktisk brukt av British Mountaineering Council og Norsk Tindeklub som argument for ekspedisjonen overfor nepalesiske myndigheter. Det finnes ennå mange potensielle klatremål som hittil har vært skjernet fra vestlige hyffjellsturister. Nepals mest isolerte fjell og folkegrupper kan være "fristende" på den måten, men ytterst sårbare i økologisk og kulturell sammenheng.

6. Men Nepal sier ja - og Gro sier ja. Nepalesiske myndigheter har nå gitt sin tillatelse. Dette er ikke så rart, siden de sliter med dårlig økonomi og kan tjene litt penger på klatrere, samt at myndighetene domineres av hinduer. Det finnes også sherpaer i Kathmandu, inkludert noen få med røtter i Rolwaling-dalen, som ikke ser betenkeligheter med ekspedisjonen. Dette er naturlig når de for det meste er på ekspedisjoner, bor i Kathmandu, lever av klatre-business og turisme og stort sett omgås andre som lever på samme måten. Sherpaene har dessuten stor lojalitet til sine arbeidsgivere og yter sjelden noe som strir mot dissens interesser. Norges konsul i Kathmandu fanger opp signalene fra det offisielle Nepal og dette blir brukt til å legitimere gjennomføring av ekspedisjonen som planlagt.

7. Tiden er knapp. Siden så mye har skjedd på offisielt hold både i Nepal og Norge nylig, er tiden antakelig for kort til, via representanter for Rolwaling-sherpaene, å sette i gang en ny politisk prosess omkring saken. Derfor er det nå bare dere som kan ta ansvar og velge et annet klatremål.

Det er bare to grupper som kan protestere mot ekspedisjonen: lokalbefolkningen eller nordmenn som kjenner området. Rolwalings innbyggere er ikke blitt spurt. Derfor håper vi at våre utsagn vil bli hørt. Vi, underskriverne, er en gruppe personer som enten har bodd eller reist mye i Nepal og Rolwaling-dalen, kjenner området godt fra kultur/religionsstudier, på annen måte er knyttet til landet eller engasjert i natur- og kulturvernsspørsmål.

Vennlig hilsen

Sigmund Kvaløy Setereng - Økofilosof med flere lange opphold i Rolwaling de siste 24 år (Sign.)
Per Kverne - Professor i religionshistorie med buddhisme og tibetologi som spesialfelt (Sign.)
Halvard Kåre Kuløy - Redaktør av Bibliotheca Himalaya

- i 7 år representant for UNICEF i Nepal og Bhutan (Sign.)

Erik Steineger - Biolog med hovedfag i etnobotanikk fra Rolwaling-dalen (Sign.)

Liv Karin Kvalheim - Religionshistoriker med hovedfag fra Nepal (Sign.)

Auradha Gurung - Nepaleser i Norge

Sigrun Møgedal - Mangedårlig helsearbeider i Nepal (Sign.)

Kåre Olerud - Informasjonssjef i Norges Naturvernforbund (Sign.)

Marit Kleppa - Leder i Norge-Nepal foreningen (Sign.)

Kirsten Greiner - Styremedlem i Norge-Nepal foreningen (Sign.)

Reidun Heiene - Veterinær (Sign.)

Næss blir bedt om å snu i tide

Aften-
posten
9.3.95

KJETIL BRAGLI ALSTADHEIM

Tolv norske Nepal-venner ber Arne Næss-ekspedisjonen til Drangnag Ri om å droppe turen. Initiativtager er veterinær Reidun Heiene, som er datter av den norske konsulen i Kathmandu.

På grunn av vårt kjennskap til Nepal, Rolwaling-dalen og folket der må vi på det innstendigste oppfordre dere til å velge et annet klatremål, skriver de 12 i et brev

til ekspedisjonsmedlemmene.

Blant underskriverne er flere personer med lang erfaring fra Nepal. En av dem er legen Sigrun Møgedal, som har 12 års erfaring fra helsearbeid i landet. En annen er Halvard Kåre Kuløy, som i syv år var UNICEFs representant i Nepal og Bhutan. En tredje er økofilosofen Sigmund Kvaløy Setereng.

Også fagsjef Stig Hvostlef i

WWF Verdens Naturfond i Norge og informasjonssjef Kåre Olerud i Naturvernforbundet har skrevet under på brevet.

Brevskriverne frykter at ekspedisjonen vil kunne skade kultur og miljø i et område som hittil har vært forholdsvis skjernet for turisme.

Denne ekspedisjonen er stor og prestisjetung med kjente klatrere, mange sponsorer, TV-team og så vi-

dere, og sikter mot stor publisitet. Mye blir fokusert på dette fantastiske "jomfruelige" området. Ekspedisjonen kan derfor lett bidra til stor entusiasme blant klatrere fra hele verden for de "uberørte" områdene av Nepal. Nettopp dette er faktisk brukt av British Mountaineering Council og Norsk Tindeklub som argument for ekspedisjonen overfor nepaleske myndigheter, he-

I februar ble det avholdt en internasjonal konferanse om bærekraftig utvikling i fjellområder. Utgangspunktet var den såkalte Mountain Agenda - en del av Agenda 21, etablert under FNs konferanse om miljø og utvikling (UNCED) i Brasil i 1992. Norges Naturvernforbund benyttet anledningen til å informere enkelte av konferansedeltakerne om Arne Næss' ekspedisjon, noe som resulterte i et brev sendt til Gro H. Brundtland. Undertegnerne representerer diverse sentrale organisasjoner, universiteter og institutter.

26 February 1995

Your Excellency,

Within the framework of an international consultation on sustainable mountain development, held in Lima, Peru, February 22-27, 1995, convened by the International Potato Center, the Mountain Institute and CONDESAN in preparation of the next Commission on Sustainable Development, we were informed of your recent decision to give a strong support to Mr. Arne Næss in his attempt to obtain an exceptional permission to climb one of the mountains in the Sherpas holy area - Rolwaling in the Rim-mu valley.

We are convinced that you were not provided with this very important information about the context of Mr. Næss's enterprise and we strongly believe that this very lack of information misled you.

We deeply trust that you will consider withdrawing support to the organization of this climbing expedition, an action which would be consistent with your past and present personal position on sustainable development, and your respect to the sacred beliefs of the people and the environment.

With highest regards,

Very sincerely,

Jack D. Joss, President International Mountain Society
Lillette B. Shrivette, IUCN-Nepal.
Edwin Bealman, IUCN, Commission on National Parks and Protected Areas.
Bruno Manzi, Vice-President International Mountain Society

Project Director
Indian Inst. of Public Admin.
N. Subrahmanyam, Director
(Sigmund Setereng)

Piotr Paschals, GEF GRANT PROJECT MANAGER
MARTIN PRICE, UNIVERSITY OF OXFORD, UK
UNIV. POLAND, WARSAW

Yuri Radenkov, Vice-Pres. of IAS, Chairman MAB-C, Russia
J. Ramjopadhyay, Mountain Scholar, Geneva

Med anbefaling fra Gro: I dag drar Arne Næss jr. ut for å erobre en stolt og himmelstormende tind med det eventyrlige navnet Drangnag-Ri – og så er det bare:

Svarbergseternuten

Sigmund Kvaløy
professor

Arne Næss jr. skal klatre på en stolt himmelstormende tind med det mystiske og eventyrlige navnet Drangnag-Ri. Ikke bare er toppen ubesteget, men dens omgivelser er ukjente, sies det. – Noe å erobre!

NRK skal gjøre film om turen, og denne skal spres internasjonalt. Det skal også gjøres multimedia-show, dessuten skal denne toppen gjøres kjent i verden ved å tjene som blikkfang for diverse produkt.

Etter den beskrivelsen av fjellet ekspedisjonen gir, skulle en tro at det var så spesielt at det måtte være hellig. Det er det ikke. Dessverre for debatten gikk et par lettskoddet kritikere ut i starten og påsto at toppen er hellig. En del av oss som kjenner området fra før sprang på banen for å avsanne akkurat dette.

Siden har vi fortsatt i alle media for å få fram at det er området fjellet ligger i som er hellig: Rolwaling har en 1200 års status som beyül («tilfluktssted»), et fredlyst sted innviet til dem som søker bort fra strid, konkurranse og erobringssadferd, og som her istedet kan få leve i fred med menneskene og natur.

En av de mest ordinære toppene

Dessverre har det ikke vært mulig å få Næss til å reagere på dette. Isteden har han tviholdt på «det første ord», har sendt forespørsler til Kathmandu om Drangnag-Ri er hellig, – selvfølgelig fått nei, og så kommet tilbake i triumf over alle kritikernes uvitenhet.

Innenfor det fredlyste området befinner det seg hundre topper som, fra forskjellige ståsteder, har en fantastisk fasong. Noen få av disse har religiøs betydning – den viktigste av dem er

Tseringma («Det varige livs mor») – for sherpaene verdens helligste fjell, intet mindre! Hun vokter over hele området og minner beboerne om hvordan de her er forpliktet til varsomhet overfor naturen og en fredfylt holdning til medmennesker. Hun er et maktfylt økologisk symbol. Men de fleste av fjellene i Rolwaling er bare omgivelser, ofte plagsomme og farlige for menneskenes livsstreiv. En av de mest ordinære toppene er Drangnag-Ri, merkverdig nok Næss' drømmemål. Den er til de grader kulisse at Hillary ikke engang la merke til den i 1960, enda han lå i leir tett inntil fjellets sørvestflanker.

Jeg spurte nylig en av ekspedisjonsdeltakerne hva ordet Drangnag-Ri mon måtte bety. Ingen anelse.

Fjellet har faktisk ikke noe selvstendig navn, men gis en betegnelse så en vet hvilket viktig punkt det ligger nær. Og det viktige punktet er ei seter – noe

selvfølgelig sentralt i dalfolkets liv. Setra heter Drangnag – «Svarberg-setra». Drangnag-Ri: «Nuten ved Svarbergsetra».

– Men om en peker på fjellet og spør etter navn, får en like ofte høre Ripimu Kang, – særlig om en står ved den innerste setra, Ripimu. D.e.: «Fjellet ved

Berg-kne-setra» (To morenerygger ser ut som knær). Denne tilfældigheten i svarene tyder på at fjellet til vanlig ikke verdiges omtale. Dette i sterk kontrast til flere omliggende topper, som fra dalen ter seg kneisende, svevende, overveldende, med hver sin særegne karakter. – Som f.eks.: «Gudenes vann-belig-topp», «Fjell-øksa», «Den hellige mor/far-enheten», «Det guddommelige scepter-svinet», «Lamaflagg-topp». – En meningsfylt eventyrlig verden, hvor Drangnag-Ri holdes utenfor, stakkars.

Næss påstår at det fjellet han attrår ligger i dagmarsjer fra det lokalsamfunnet og den frodige naturen vi er redde for. Men fra Ripimu-setrene er det bare tre kilometer i luftlinje. Dit har jeg gått på tre timer fra Rolwalingdalens

hovedløp. Næss har vært i strøket pr. helikopter. En buddhistisk lokalbefolkning varssomme aktivitet i eget terreng er antagelig lite synlig fra en slik utsiktsplattform. Men nettopp via helikopter kan en finne fotovinkler som gjør Svarbergseter-nuten imponerende.

Langvarig arbeid på steder som Rolwaling (i vårt tilfelle med helse, økologi, studiet av hvordan hellige steder gir vern av natur), gir gjerne god høydetilpasing. Adskillige ganger har vi vært over 6000 meter – med norsk påskeanorakk, termos og geitost i lomma. Det har innimellom vært sterkt, men vi har latt være å skrive om det, for at ikke også vi skulle bidra til turoperatørenes kasse.

Vi har også tenkt på den gamle norske klatretradisjonen, hvor en skal unngå publisitet fordi det ødelegger muligheten til konsentrert naturopplevelse. Jeg kommer på en av de norske legene i Riserbo, Øst-Bhutan, som fikk lokal anerkjennelse fordi han løp over høye pass på sykebesøk. Han var en av dem som utryddet spedalskhet i Bhutan. Ingen heltelegende har blitt slike til del. Men de kunne hatt god bruk for sponsorer.

Det kartet som Næss orienterer seg etter er tegnet av en av våre venner, tilknyttet Nepal Research Centre, avdøde Erwin Schneider. Nesten som Rolwalingfolket var han detaljkjent i det Næss framstiller som ukjent og utforsket landskap. Østerrikeren fikk tilnavnet «Siebentauser-Schneider», fordi han – som del av sitt arbeid – besteg flere topper rundt 7000 m, noen av dem nettopp i det området hvor Næss skal på en på 6800. Ikke usannsynlig besteg Schneider Drangnag-Ri tidlig på 60-tallet. Iallfall klev han og sherpahjelperne opp på høyere og villere topper i samme strøket – uten å gjøre noe nummer av det overfor verdenspressen.

Hvor vil jeg hen med dette? – Selvfølgelig kan enhver seter-nut være spennende mål og gi sterke naturopplevelser. Farlig kan det også være, ikke minst i tilfellet Drangnag-Ri, som f.eks. ved høydesyke gir en svært lang og risikabel tilbaketrekning til lavere lende (om en ikke vil fire seg ned i Ripimudalen, men da er en jo i bygda likevel, passerer en hellig sjø, osv.

Men poenget mitt er at sensasjonen ved å klore seg opp på Drangnag-Ri er oppkonstruert. Reklamen og moderne media utnytter slike muligheter mer og mer, og de er jo sterkt inne i bildet her. Det moderne vestlige menneskes evne til å bygge fiktive verdener har økt veldig: en kan drømme i alle retninger og gi det skinn av virkelighet. I avansert form kalles det «virtual reality».

På Drangnag-Ri kan en selvfølgelig falle ned: skinnvirkeligheten avlases av virkeligheten. Men denne risikoen er jo også en del av publisiteten, krydrer den

og forstørrelsen den. Og det virkelige Nepal holdes på god avstand, først og fremst den mengden av slit, lidelse og død som finnes i dette fattige landet. TV-programmet ville fått gal fokus, ubrukket for sponsorene.

Avstanden bare øker mellom det rike Nord og det fattige Sør. Avstanden blir ikke mindre ved den tiltagende «romantiske bølgen» innen klatring og eventyrisme. Målet er nå å søke bort fra de stedene hvor alle har vært, inkludert verdens høyeste fjell. Isteden søkes jordens siste bortgjemte steder, der hvor det ensomme individ kan trenge inn i det hemmelighetsfulle, oppleve det å være pioner, og ikke minst det å prøve seg selv:

– Hva en kan klare, langt borte fra storbyen. Men selvfølgelig med video, så en kan dukke fram igjen og demonstrere hva en har funnet og tatt patent på som «den første i verden». Drømmen kan omsettes både i status og penger. Og det mildner utstyrsfabrikantenes overproduksjonskrise. – Det kan også oppfattes å mildne den reelle, menneskelige krisen fattige utviklingsland opplever; de kan tjene dollar for å nedbetale lån.

Det er denne «romantiske bølgen» som Næss-ekspedisjonen er et uttrykk for. Se bare: Næss har fått både British Mountaineering Council og Den norske tindeklub til å skrive anbefalingsbrev til Nepals turistdepartement der det lokkes med at denne sterkt mediefokuserte ekspedisjonen vil kunne dra ferske strømmer av klatrere (ikke bare til fredlyste Rolwaling, men) til alle Nepals hittil utforskede fjell og daler. – Om Næss hadde landet med sitt helikopter i N («Gudenes bolig»), Rolwalingfolketets seterlandsby, ville han kunnet observere ruinene av fjelltempelet – litt hardt brukt av akklimatiserende høyfjellsturister. «Slikt skjer».

Fra norsk og internasjonal synspunkt må vel det mest oppsiktsvekkende her være at Norges statsminister, kalt «verdens miljøvernminister», har falt for denne biten av konstruert virkelighet – ja, såpass at hun skriver til Nepals statsminister for å få satt varde på en seter-nut i en av hans lands tusen fjellbygder. Og, ikke minst, at hun begrunner anbefalingen med at 1) dette vil «potensielt ha sterk interesse for begge våre folk» og at 2) det norske teamet består av helter fra Everest, Sydpolen og Olympiaden.

Kameratgiengen har iallfall fått slått fast at Drangnag-Ri ikke er hellig. Og i dag drar de.

Disaster on Pisang Peak

Incongruously, the most disastrous climbing accident ever to occur in Nepal happened on a low 'trekking peak'. On the morning of 13 November, a group of 11 climbers (eight Germans, two Swiss and a Nepali Sherpa) headed from their high camp towards the summit of Pisang (6091m), along a regular route taken by hundreds before. Four days later, rescue helicopters found their bodies jumbled up in a mass of ice and ropes on a gully at the base of the mountain's steep, unclimbed southwest face.

The magnitude of the accident sent shock waves through the community of Himalayan climbers all over. Pisang was a peak that many of them had climbed with ease; the regular route is not known to be particularly dangerous, and the NMA mountaineering school at Manang uses it to train rookie Nepali climbers.

How could so many die on a route such as this, and what would be the impact on 'holiday climbing' in the lesser Himalayan peaks, a sport that is gradually picking up? (see also *Know Your Himal*, page 54). Would the Pisang disaster scare off potential climbers and profits, away from Nepal?

Some mountaineers tended to view the accident rather matter-of-factly. Said one American climber, 'I do not understand all this excitement. In mountaineering, accidents happen. A dozen people die in the Alps every year, but people are still climbing.'

This blasé attitude was fine by many trek agency managers overseas and in Kathmandu, who preferred that the matter be forgotten as quickly as possible.

Meanwhile, the Ministry of Tourism has asked the NMA to investigate the accident and report back to it with recommendations.

The NMA's task will not be easy, firstly because it is an organisation dominated by tradespeople rather than professional climbers, and secondly because there were no survivors of the accident to provide hard information. At best, therefore, the NMA can conjecture at several scenarios that might have unfolded up on Pisang that mid-November afternoon.

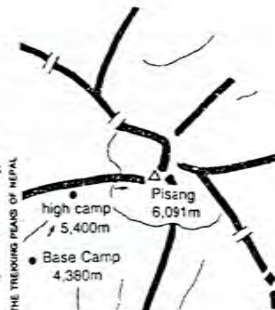
Was there negligence on the part of the trekking agencies and their mountain guide, or was this an act of god—an avalanche, cornice collapse or deadly snow storm—that no one could have predicted or prevented?

It is to the advantage of the companies involved (the German alpine group, DAV, and its Kathmandu partner International Trekkers) to highlight the latter scenario. Sigmund Rothlingshofgr, DAV's Nepal man, when asked by journalists for a plausible explanation as to why the entire team was wiped out, proposed that there must have been three

ropes of climbers coming down from the summit in a zigzag. It could be, he said, that by ill luck the three ropes of climbers happened to be on a straight vertical alignment when the topmost rope fell, dragging the two other ropes as well down the mountain.

Internationally qualified mountain guides with what are known as UIAGM certificates maintain that it is important on potentially dangerous climbs to have one guide lead a maximum of three 'clients' on one rope. On Pisang, there was one professional guide among nine clients, plus one Sherpa with some climbing experience. It would have been unprofessional of DAV's lone guide—a 25-year-old German of Polish origin—to have tied the entire group to one rope on an exposed pitch.

At a press conference after the accident, Rothlingshofgr said that three ropes must have been used, based on the colour of the ropes seen on the bodies at the accident site. This critical point is hard to confirm. Meanwhile, a member of the group's non-climbing staff is learnt to have stated that the expedition had a total of three ropes, with one left behind at

base camp and one used as a 'fixed rope' to aid the team at an exposed point on the mountain. If this is true, then the party would have had only one rope for itself, which might help explain why everyone in the team perished together.

The bodies of the alpinists were found at the bottom of the mountain's southwest face, for which (given the regular route to the top) the logical 'falling-off place' would be the small section of exposed ridge just short of the summit (see picture, page 54). Given that all 11 seem to have fallen as one, the likelihood is that the climbers were roped together and that one or more climber falling, or a cornice collapse, led to all being yanked off their feet and plummeting down through the rock and ice.

—Padam Singh Ghaley

(This article was translated from the original Nepali.)

Clandestine Climbing

HIMAL
January/February 1995

The climbing accident that took 11 lives on Pisang Peak last November (see *Himal Nov/Dec 1994*) had the value of raking up matters that have gone unaddressed in the past. Among the many issues that the Pisang accident threw up was the open flouting of Nepal's climbing regulations by agencies in the business. The Pisang incident indicates that the government is prepared to look the other way while some trek agencies take their clients up pretty much any peak that catches their fancy.

The ill-fated group of climbers that tumbled down the icy slopes of the northwest face of Pisang had a 24-day trek itinerary which included climbing of Pisang and two other peaks, both of which have not been 'opened' by His Majesty's Government. Eight days before tackling Pisang, the group had climbed Rambrung peak (4440m), ostensibly for acclimatisation. Six days later, they were scheduled to have climbed the 6200m Thorung Ri.

In their press note released in Kathmandu after the tragedy, the company Deutscher Alpenverein (DAV) Summit Club indicated that they had been selling the same itinerary for at least ten years.

Neither Rambrung nor Thorung Ri appear on the long list of 141 peaks open to foreign expeditions, including the 18 'lesser peaks' under the

purview of the Nepal Mountaineering Association (NMA) of which Pisang is one. Climbing any unopened peak is illegal under Nepali law.

It might be argued that Rambrung is not a peak of substance and Thorung Ri is frequently tackled even by individual trekkers on the way over the Thorung La to Muktinath. And it is true that neither the Tourism Act nor the mountaineering regulations explicitly define what constitutes a 'peak'. However, no matter how inexplicit, the rules encompass all *himalchuli*, or snowy peaks, of Nepal.

A look at DAV's glossy tour catalogue for 1995 reveals that it plans to continue offering itineraries that are not in conformity with the law of the land. On a 24-day trek to the Langtang region, clients can climb Yala Peak (5520m), Big Surja Peak (5144m) and Small Surja Peak (5000m). Another trek of similar length to Khumbu offers a chance to top Sanu Taboche (5305m).

The round-Manaslu trek includes Larkya Peak North (6065m) and Samdo Peak (5100m). If one is climbing Parchamo, an 'NMA peak' in Rolwaling Himal, Yalung Ri is provided as a bonus. The real highlight of the 24-day trek to Yalung Glacier in the Kanchenjunga region is the climb of 5200m-high Ramze peak. Similarly, a 31-day trek

to Kanchenjunga Base Camp culminates with the climbing of Drohmo peak (6100m) up the Kangpachen valley.

None of the peaks named above are open to climbers.

If Nepal's climbing regulations do not make sense, and if they actually have the effect of retarding the growth of climbing activities, powerful agencies like the DAV should be in the forefront of trying to change those regulations, not flouting them.

It is intriguing that no eyebrows were raised in the Ministry of Tourism or the NMA over the years that the DAV has been conducting clandestine climbing. It required a tragedy of massive proportions for the public gaze to skim even momentarily over issues important to the healthy growth of guided mountaineering in the country.

The open disregard for Nepal's mountaineering regulations shows insensitivity towards the host country. At the same time, it causes massive loss of revenue to a country that seeks to earn income from mountain tourism as one of its few resources.

There are sure to be other overseas tour agencies as well who are quietly applying the modus operandi of DAV. The German operator just got caught in the act. It is now up to the Nepali authorities to wake up, and either change the laws or apply them.

A fine range of

Tableware	Knitwear
Floor mats	X'mas items
Bed covers	Clay
Cushion Covers	Copperware
Pillows	Paper Crafts
Kitchen textiles	Wooden items
Cloth by the meter	Basketry
Clothing	Leather items
Bags	Sarees
Toys	Felt items

Nepali 100% Handicrafts

Made by low-income women

FAIRLY TRADED & ECO FRIENDLY

Retailers:
Dhukuti
Kupondole, Kathmandu
Ph: 523147

Exporters:
Nepali Craft Trading (P) Ltd.
G.P.O. Box 3701, Kathmandu, Nepal
Ph: 270721, 272676 fax: 521880

Manufacturers:
Association for Craft Producers
G.P.O. Box 3701, Kathmandu, Nepal
Ph: 270721, 272676 fax: 521880

Excellent besøg i København af Nepals premierminister Man Mohan Adhikari

Nepals premierminister, Man Mohan Adhikari var i Danmark som deltager i FNs verdenstopmøde for Social Udvikling i Bella Centret. Dansk-Nepalesisk Selskab udnyttede lejligheden og afholdt en velbesøgt og yderst vellykket reception. Under receptionen var der rig lejlighed for foreningens medlemmer til at knytte kontakter med vore nepalesiske gæster, da hele af Nepals delegation til topmødet samt mange af deltagerne fra NGO-forum på Holmen deltog som gæster. Blandt de mere end hundrede gæster ved receptionen var også formanden for Norge-Nepal foreningen, Marit Kleppa.

Vor formand Kirsten Offersen, der velvilligt havde lagt lokaler til arrangementet, bød gæsterne velkommen og takkede specielt premierminister Adhikari og hans hustru for deres deltagelse.

Premierminister Adhikari takkede for den venlige modtagelse og store imødekommenhed den nepalesiske delegation blev mødt med efter ankomsten til Danmark. Adhikari lagde i sin tale vægt på det frugtbare samarbejde mellem Danmark og Nepal og håbede på, at det ville fortsætte og blive yderligere udbygget. Han lovprieste specielt det veludbyggede danske sociale sikkerhedssystem, og fremhævede det som et forbillede for specielt den tredje verden. Adhikari udtrykte taknemmelighed for den omfattende danske bistand og rådgivning til Nepal, og især de mange initiativer i forbindelse med Nepals demokratiske udvikling siden 1990, der har udgjort en væsentlig støtte til demokratiseringsprocessen i Nepal. Om sin egen rolle som

premierminister lagde Adhikari vægt på, at han så sin position som en folkets mand og fremhævede, at det var regeringens primære rolle at tjene folkets interesse.

Hovedårsagen til besøget var som nævnt FNs topmøde, hvor hver af de mere end hundrede statsledere var tildelt en taletid på syv minutter. Herefter følger en oversættelse af premierminister Man Mohan Adhikaris indlæg på topmødet. Da Man Mohan Adhikari i øvrigt sammen med sin regering samtidig kunne fejre forløbet af de første ca. 100 dage ved regeringsmagten kan talen yderligere ses som regeringens egne vurderinger af den forløbne periode. Der er mange fortolkningsmuligheder, men i talen fremhæves mange af regeringens initiativer og deres ønsker til fremtidige initiativer.

*Hr. formand,
Deres excellence, FN's generalsekretær,
Excellences,
Højterede delegerede,
Ladies and Gentlemen,*

Lad mig først lykønske Dem, hr. formand (Poul Nyrup Rasmussen), med valget til formand for dette topmøde. Jeg vil også udtrykke min hjertelige tak til det danske folk og den danske regering for den venlighed, hvormed vi er blevet modtaget i Danmarks smukke hovedstad, København.

*Hr. formand,
Gennem anden halvdel af dette århundrede indtraf en række dramatiske politiske og sociale begivenheder. Herunder blev nye sociale værdier udviklet,*

regeringernes politik inden for det sociale område undergik forandringer, nye kulturelle værdier opstod ud fra de enkelte nationers erkendelse af gensidig afhængighed (på tværs af grænserne). Samtidig kreeredes nye normer for social ansvarlighed kombineret med social udveksling og engagement. Regeringers og andre organisationers funktioner blev i stigende omfang baseret på en etik funderet på social ansvarlighed. I denne sammenhæng vil jeg tage mig den frihed at udtrykke Nepals CPN-UML regerings opfattelse af vor nationale udvikling.

Først og fremmest har vi forpligtet os til en udvikling (i Nepal) baseret på økonomisk fremgang kombineret med opretholdelse af vor nationale værdighed ved at konsolidere flertal demokrati. Derfor mener vi, at forfatningens ukrænkelighed, uddybet gennem lovgivning samt beskyttelse og udbredelse af menneskerettighederne er af vital betydning for at opnå vort mål, nemlig at etablere et konkurrencedygtigt, dynamisk samfund orienteret mod (at sikre) befolkningens velfærd. For at opnå dette, prøver vi at grundlægge afgørende forandringer på alle fronter inden for økonomien og herigennem tilgodese den sociale udvikling. Gennem disse forandringer forventer vi at overføre det filosofiske begreb ansvarlighed gennem en demokratisk praksis. Vi forsøger at etablere et samfund baseret på social retfærdighed ved at hæve levestandarden for den del af befolkningen, der ikke kan læse og skrive, og som er fattige og undertrykte. Vi lægger vægt på at gennemføre åbne og liberale, men også økonomisk afbalancerede programmer.

I vores tilfælde udgør de basale økonomiske problemer: fattigdom, stærk befolkningstilvækst og miljømæssig

nedbrydning. For at tackle disse problemer er den økonomiske udvikling blevet en hovedhjørnesten i vor nationale planlægning. Men, på grund af marginal økonomisk vækst, høj befolkningsmæssig vækstrate og forskellige negative udviklingsmæssige konsekvenser, er flertallet af landets befolkning placeret under fattigdomsgrænsen. Dertil kommer yderligere, at udviklingen inden for industri og handel fortsat domineres af landbruget. Dette forhold kræver af os (regeringen), at vi ophæver den duale ejendomsretslige praksis (forpagtnings- og hoverisystemer) og sikrer bøndernes dyrkningsmæssige rettigheder gennem hensigtsmæssige landreform-initiativer, udryddelse af tvungne arbejdsydelser (herunder gældsslaveri), samt støtter såvel optimal udnyttelse af landbrugsarealerne som forbedringer af produktiviteten.

For at løse disse opgaver er der igangsat bestræbelser til formulering og implementering af udviklingsprogrammer inden for landbruget begrundet i lokale behov og baseret på aktiv inddragelse og deltagelse af bønderne. Der vil blive lagt vægt på udvikling af agro-baserede industrier, husdyrhold samt grøntsags- og frugtavl. Regeringen ønsker især at øge mulighederne for beskæftigelse inden for landbrugssektoren ved at øge landbrugets produktivitet, kombineret med en mere hensigtsmæssig udnyttelse og fordeling af jorden.

For at åbne vort samfund rent økonomisk og indgå i de globale økonomiske systemer, har vi forpligtet os til at følge et liberaliserings-koncept. Vi vil beskytte og fremme den private sektor i en sådan udstrækning, at den kan opnå en afgørende rolle i den nationale økonomi. Der kan dog ikke blive tale om (støtte til)

profitter på bekostning af social ulighed. Udenlandske investeringer og overførsel af hensigtsmæssig teknologi vil være velkommen.

Med hensyn til fattigdomsbekæmpelse, baserer vore grundlæggende retningslinier sig på uddannelse og let adgang til økonomiske aktiviteter for alle. Da arbejdsløshed er blevet et voksende problem og en hindring for social udvikling, lægger vi vægt på at øge beskæftigelsesmulighederne gennem iværksættelse af praktisk eller teknisk træning og uddannelse for specielt lavindkomstgrupperne samt tilbagestående lokalsamfund, herunder lægges der vægt på (initiativer, der retter sig mod) fattige nepalesiske kvinder.

I forbindelse med social velfærd har regeringen iværksat forskellige foranstaltninger i form af nødhjælp til den del af befolkningen, der er ramt af fattigdom.

Regeringen iværksætter forskellige initiativer, der kan støtte talenter inden for områder som litteratur, kunst og kultur. Der bliver lagt vægt på beskyttelse og konservering af historiske monumenter, templer, klostre og steder af arkæologisk betydning, samtidig med at der udfoldes bestræbelser for fortsat udvikling af (landets) forskellige sprog, religioner (og dertil knyttet) kunst og kultur.

Vi gør vort yderste for at implementere en lovgivning, der kan tilgodese børnenes rettigheder. Programmerne vil blive udvidet til at beskytte forældreløse børn og den ældre del af befolkningen samt at gøre handicappede økonomisk uafhængige.

Inden for sundhedssektoren vil vi udbygge den basale sundhedsservice og børnesundhedsfaciliteter helt ud på landsbyniveau. Familieplanlægning og initiativer, der retter sig mod mødre med småbørn, er undervejs med planer om

yderligere ekspansion i fremtiden for at reducere børnedødeligheden. Derudover vil der blive lagt vægt på at sikre effektivt management af primære sundhedscentre og (lokale) sub-centre. Offentlige hospitaler skal opgraderes og udstyres bedre med faciliteter.

På denne måde søger vi at løse de udfordringer landet står overfor. Men i de aktuelle dynamiske og globale sammenhænge må mange af disse udfordringer, som I alle ved, løses ikke blot inden for de nationale grænser, men også med ansvarlig støtte fra det internationale samfund. Som vi alle ved, står verden entusiastisk ventende på at træde ind i det 21. århundrede, men ironisk nok er de mindst udviklede og underudviklede lande fortsat forkrøblede af eskalerende fattigdom, forstærket af en voksende befolkning, tiltagende arbejdsløshed, indskrænkede beskæftigelsesmuligheder, udbredt miljø-mæssig degradering, voksende etniske konflikter og kommunale stridigheder, hvortil kommer sundhedsproblemer og voldelig adfærd mod og udnyttelse af kvinder og børn. Disse udfordringer over for den menneskelige civilisation kræver en samlet (global) indsats, hvis de skal imødegås.

På trods af det internationale samarbejde, må underudviklede lande som Nepal stille krav om selv at planlægge vor egen fremtid. Vor planlægning må nødvendigvis foregå i overensstemmelse med vores specifikke udgangspunkt for udvikling. Vores samfund har ikke midler til at udnytte den recept for udvikling, der har sin oprindelse i de højt udviklede samfund. Økonomisk baserede strukturer baseret på en vækst-recept er ikke medicin mod alle sygdomme, og en afbalanceret tilgang, der retter sig mod den fattige del

af befolkningen, er afgørende for at fordele overskuddet til den brede del af befolkningen. Vi er stærkt motiveret for løsninger af denne karakter. Vi anmoder derfor de udviklede lande om at øge deres bidrag til specielt de landlocked (lande uden havneadgang) og til de mindst udviklede lande i takt med, at de erkender vore problemer objektivt og realistisk.

Skønt internationale konventioner i overensstemmelse med den internationale lovgivning har accepteret principperne i forbindelse med fri transit, må mange lande fortsat imødesee vanskeligheder i forbindelse med fri og fair adgang til havet (og til havnefaciliteter), hvorfor disse landes internationale handel let påvirkes. Alligevel har specielle handelsaftaler og preferenceordninger for de mindre udviklede lande endnu ikke fundet sin løsning for hverken handelens omfang (kvotaordninger) eller med hensyn til tariffær (told & afgifter). I denne situation, forventer vi derfor, at de pågældende lande fungerer mere lempeligt og fornuftigt i deres måde at håndtere samarbejdet på. Det er på høje tid at tilskynde de udviklede lande og de internationale finansielle institutioner, udviklingsorganer og donorlande til at erkende de mindst udviklede landes gældsbyrder, og vi anmoder dem om dybere overvejelser, når der påtvinges tyngende betingelser (i forbindelse med lån og bistand), med voldsomme konsekvenser for landenes muligheder for at investere i social udvikling.

Hr. formand,

Denne verdens-konference for Social Udvikling er med til at markere 50-året for de Forenede Nationers fødsel. I denne anledning tillader jeg mig at minde om FN's bidrag til at etablere og opretholde følelsen

af et (globalt) sammenhold mellem verdens folkeslag, og samtidig vil jeg gentage min dybeste påskønnelse af FN's kreative initiativer, specielt i forhold til befolkningen i den tredje verden.

Jeg er fyldt med forhåbninger om, at specielt denne ærværdige forsamling af verdens ledere og højt placerede rangspersoner i det mindste vil fremkomme med en proklamation, der kan beskytte det globale miljø og sikre en proper og retfærdig udnyttelse af naturressourcerne på en måde, der er mere specifik i sine retningslinier og dermed kan udgøre et bidrag til at støtte en langsigtet bæredygtig social udviklingsproces. Jeg tror, det er nødvendigt med voksende socialt samarbejde og stabilitet for at sikre denne ædle sag og fremme en udvikling af de sociale strukturer vi bekymrer os om globalt.

Afslutningsvis tror jeg at erkendelsen af det faktum, at landene i den tredje verden har bidraget afgørende til fremskridt og udvikling i de udviklede lande, indebærer, at vores smukke verden ikke kan opnå reel fremgang uden udvikling af de underudviklede lande.

Thank You.

Talen er oversat af Mogens Engelund efter de officielle dokumenter udsendt af Nepals regering og United Nations, World Summit for Social Development, Copenhagen 1995. Oversættelsen er nænsomt bearbejdet og paranteserne er indført af oversætteren for at lette forståelsen.

How the Crescent Fares in Nepal

Nov/Dec 1994 HIMAL

The Musalman is more protected in 'Hindu Nepal' than he is in 'secular India'. And yet, externally-fuelled Islamic fundamentalism and knee-jerk Hindu chauvinism cannot rule out a nasty situation from arising.

by Sudhindra Sharma

The *mauzzin* calls the faithful to prayer from a minaret that vies for height with the Ghanta Ghar next door and the tower of the Narayanhi Royal Palace a little further on. It is Friday, and the faithful gather from the far corners of Kathmandu to offer Khutabah at the Nepali Jame Masjid. The crowd bottles up the traffic emerging from the city's exclusive Durbar Marg plaza.

In itself, the setting is not out of ordinary. The *mauzzin* has been calling from this spot for a long time, perhaps since the reign of King Pratap Malla in the early 17th century. What has changed over the last year is that the modest historic edifice has been demolished and a spanking new marble-sided, petro-dollar-financed structure, many times larger, has been erected in its place. Meanwhile, the number of Muslim adherents who turn up for prayer has increased more than tenfold over the last decade.

To those seeking communal conspiracies in the "Hindu state" of Nepal, the Friday crowd at Durbar Marg would seem to provide ample visible proof that the Musalman's strength is on the rise in the kingdom. For those in the plains media seeking to unearth geopolitical intrigues in the aftermath of the Ayodhya disaster and the Bombay bomb blasts, this manifest Muslim presence in a downtown thoroughfare is proof enough that the infamous Pakistani spook agency, the ISI, is up to something nasty in Nepal. Indeed,

Indian journalists and academics have been no laggards these past few months in issuing dire warnings of a Pakistani offensive against the Indian state, using Nepal's Muslims as cover.

This is the first time in history that the Muslims of Nepal have made news, but of a kind that they could do without. As a tiny minority, Muslims have preferred to keep a low profile and make little noise. The forced 'exposure' of the past few months have brought misplaced notoriety to a community about which little has been written in contrast to the detailed social scientific research and writing that has been done on other Nepali communities. As a political scientist at Tribhuvan University says, "The only way to counter the simplistic coverage of Nepali Muslims by Indian media, which is not merely unpleasant for the Muslim but politically dangerous for Nepal, is to describe the community and to make them human."

The political scientists and others like him believe that it is important that the escalating Hindu-Muslim animosities in South Asia not be imported north of the border. Thus far, the fact that violent post-Ayodhya episodes have not impacted within Nepal indicates that the otherwise open border between Nepal and India does serve as an effective socio-political barrier which prevents the direct transfer of fundamentalism and fanaticism. It does seem to matter that Nepal is a separate country.

The Hindu state has given members of its Muslim minority the right to practise their religion, at the same time prohibiting them from converting others. Historically, and up to the present, Muslims have largely complied with the stricture and Nepali society has passed from feudal times through the Panchayat era into present-day democracy with the Hindu-Muslim relations more amicable than elsewhere in South Asia.

There is little reason for national smugness on the matter, however. For Nepali Muslims studying in the West Asia Subcontinent or working in the West Asia are becoming exposed to what many consider to be more 'correct' Islam, and are beginning to articulate their firmly-held views. The funding of schools, organisations and individuals by proselytising donors in the Gulf countries could further attenuate this trend.

Added to all this is the fact that

Nepal's Hindu intelligentsia, for all its anti-Indian rhetoric, largely feeds on the writings of Indian politicians, scholars, journalists. Influence of the Indian media and inherited but as yet un-articulated anti-Muslim biases could together lead to a hardening of this intelligentsia's attitude towards minority Muslims. This attitude might also be bolstered by a perceived need to protect Nepal from the wrath of Indian politicians and administrators who are convinced (as is former Indian Foreign Secretary J.N. Dixit) that Pakistan intends to destabilise India through Nepal's open southern border.

Early Muslims and Latecomers

Nepal's Muslims, while they are mainly Sunni, constitute a heterogeneous group. Their ancestors arrived in Nepal from different parts of South Asia and Tibet during different epochs, and have since lived peacefully amidst the numerically dominant Hindus.

According to the *Vamshavalis*, Muslims of Kashmir arrived in Kathmandu during the reign of King Ratna Malla (1484-1520 AD). They built a mosque, the Kashmiri Takia, and engaged in different occupations—as scribes to correspond with the Delhi Sultanate, and as scent manufacturers, musicians and bangle suppliers. Some were admitted as courtiers to the Malla durbar, and many traded with Tibet. The descendants of these migrants live in Kathmandu, numbering about 2000. They tend to be well-educated and speak a mixture of Nepali and Urdu at home rather than Kashmiri. While many work as petty businessmen, some have joined government service or entered politics.

The second group of Muslims to enter the Valley were those of Hindustani origin. These arrived during the reign of Pratap Malla (1641-1674), who allowed them to erect a separate mosque in the southern part of the property belonging to the Kashmiri Takia. This Hindustani mosque, now known as the Nepali Jame Masjid, is originally said to have been a Shia mosque, an *imambara*. It was converted into a Sunni mosque by Maulana Sargaraz Ali Shah, a multi of the last Mughal Emperor Bahadur Shah Zafar, who arrived with the entourage of Begum Hazrat Mahal of Lucknow when she took shelter in Kathmandu after the suppression of the Indian Mutiny by the British in 1857.

The third group of Muslims to settle

in Nepal came from different parts of northern India during the 16th and 17th centuries, invited by hill rulers to manufacture military armament (including canons). They remained in the hills as makers of agricultural implements, utensils and ornaments. Though the descendants of these migrants are known as the *Churaute*, or bangle-sellers, a majority survive as farmers. There is a fair sprinkling of these hill Muslims in Nepal's central and western districts of Gorkha, Tanahu, Kaski, Syangja, Palpa, Argakhanchi, Pyuthan and Dailekh.

Muslim migrants of Tibetan origin include both Ladakhis and those from Tibet proper. The latter arrived mostly after the Chinese takeover in 1959, and in their language and dress these Tibetan Muslims are indistinguishable from their Tibetan Buddhist counterparts. Today, many are engaged in the trade of Chinese consumer durables and selling curios. On the whole, this group tends to be more affluent than the other Muslim communities.

While the smaller groups provide diversity, the largest community of Islam adherents—more than 90 percent—are the Muslims of the tarai. Concentrated in the tarai districts of Banke, Kapilvastu, Rupandehi, Parsa, Bara and Rautahat, some of the Tarai Muslims were present here at the time of Nepal's unification while others migrated from British India from the 19th century onwards as wage labourers. While most are small-time proprietor farmers, a substantial number still work as tenants and agricultural labourers. At home they do not speak Urdu, but Awadhi and Bhojpuri depending on whether they are of the Western or Central Tarai.

The *Churaute* hill Muslims have been greatly influenced by the Hindu hill milieu. They follow circumcision and ritual burial of the dead, but other practices like *nikah* (bride price) and *zakat* (charity collected during religious festivals) are unequally observed. The daily namaz and month-long fasting during Ramadan are lightly dispensed with. The *Churaute* speak Nepali, as do the Kashmiri Muslims of Kathmandu, many of whom are also fluent in Newari. The Kashmiri Muslim lifestyle resembles that of upper middle-class urban Hindus, while in their dress, food habits and some

customs the *Churaute* are indistinguishable from their Bahun-Chettri neighbours.

Living in the Nepali state for a longer period of time and sharing common historical experiences, the above groups have developed a stronger identification with the Nepali state. The Tarai Muslims, on the other hand, like other Tarai communities, continue to have strong ties across the border and receive cultural sustenance from the larger Muslim population of Uttar Pradesh and Bihar. Even though the gulf between the hill and the Tarai Muslims has been wide, however, some of it is being bridged as educated Tarai Muslims marry into Kathmandu's Kashmiri Muslim families, and *moulavis* from the Tarai take to visiting hill *madrasas*.

There are two other groups of Muslims in the country. These are the Bangladeshi ("Bihari") refugees who arrived in 1971, most of whom have been repatriated to Pakistan. Then there are the Kashmiri merchants who first arrived in the 1970s to set up curio shops in Kathmandu's tourist quarters. There has been a spurt in arrivals from Srinagar since the political turmoil in Jammu and Kashmir escalated in 1990. Many shopkeepers arrived with their stocks of handicrafts, rugs and furs.

These recent arrivals have little or no interaction with the older Muslim residents, and most do not even know that there is an old Kashmiri Muslim stock in Kathmandu. The Indian media's attention is mostly directed at this group of recent arrivals, for their ability to provide cover to Pakistan-supported militants from the Kashmir Valley. Says Mohammad Aziz, who owns a curio shop in the Chhetrapati tourist district, "We are not interested in forming alliances with other Muslims. We are wholly preoccupied with our business and have no time for politics. Inshallah, when the situation in Kashmir improves we will go back."

The Politics of Numbers

Historically, though the Hindu state has provided the Muslim minority with the freedom to practise Islam, it has also imposed several restrictions. While providing land grants for the construction of mosques and *madrasas* and establishing cemeteries, for example, it has issued a strict ban on proselytising and cow slaughter.

The *Old Mulki Ain* civil code of 1854 ordered all the communities living within the country into a single hierarchy based on notions of ritual purity and pollution. In the process, the state assigned the

Muslims a caste status towards the bottom end of the hierarchy. As with Christians, they were listed among the "impure but not untouchable castes"—in the same category as oil pressers, butchers and washerfolk. With the enactment of the new Mulki Ain in 1964, the legal backing to the caste system was withdrawn.

According to the 1991 census, 0.65 million out of Nepal's population of 18.5 million are Muslims, or 3.6 percent of the

Religions	Number	Percentage
Hindu	15,996	86.50
Buddhist	1439	7.78
Muslim	653	3.53
Jain	7	0.03
Christian	31	0.16
Others	365	1.97
Total	18,491	100

total. The percentage was 2.6 percent in 1954 and 3 percent in 1971. This gradual increase is explained by natural growth arising from a relatively high fertility rate. The number of conversions to Islam is statistically negligible, and there has been no permanent mass-migration from India. (By way of contrast to the Muslim community's moderate growth rate, the Christian population which was statistically insignificant till 1971 rose dramatically to 4000 in 1981 and 31,000 in 1991. Only conversion can explain this increase.)

The Muslims of Nepal have never been a part of the landed gentry, as Muslims are elsewhere in South Asia. The average size of Muslim land holdings is 0.86 hectares in the Nepali hills and 1.23 ha in the plains. Many Tarai Muslims are engaged as tenants and agriculture wage labourers.

Due to social and legal handicaps, Muslims are not adequately represented in the bureaucracy, and there are few in trade and industry. In politics, Muslims have a stronger voice now than before. While the Rastriya Panchayat national assembly of 1981 had three Muslim representatives, there were five Muslim MPs in the Lower House that was elected in 1990. The most recent elections of 15 November, however, has put only three Muslims into the new Lower House, a setback that is probably temporary.

The Security Concern

Although in affluence and political representation, Nepali Muslims appear to lag behind those of neighbouring countries, there is a greater feeling of

security among them. While their lifestyle is similar to their co-religionists across the border in terms of beliefs and culture, the Tarai Muslim have more sense of personal security than those living in India. Communal conflagrations in Bihar or Uttar Pradesh that could have easily jumped the open border into the Nepal Tarai, have not.

There have been few outright Hindu-Muslim conflicts in the Nepal Tarai. According to the All Nepal Anjuman Islaha (ANAI), a committee appointed by the late King Mahendra to resolve communal problems, there were 12 recorded instances of communal riots between 1954 and 1977. These riots were mostly provoked by allegations of cow slaughter, religious processions such as the *Tajia*, or the building of mosques.

The most serious communal flareup was a 1971 riot in Bara and Rautahat, triggered when some Hindus murdered a Muslim on the charge of cow slaughter. The two tarai districts were unstable for two weeks and the situation of the minority Muslims seemed extremely vulnerable. King Mahendra, arriving from a trip abroad, mobilised armed police and suppressed the riot. This use of state machinery for their protection seems to have bolstered the Nepali Muslims' confidence on the Hindu monarch and state.

Marc Gaboriau, a French anthropologist, is of the opinion that the Muslims of Nepal are protected because they constitute a small minority and maintain a low profile. On the other hand, Mohammad Mohsin, sociologist and one-time minister under the Panchayat, feels that the atmosphere is not highly charged because the hill and Kathmandu Muslims do not react quickly to communally motivated events and tend to trust the state machinery.

It may also be that the Hindu majority does not feel great animosity towards Islam because Nepal has never been subjected to Muslim rule. And then, Nepal has not undergone the trauma of a partition based on religion as has a large part of the Subcontinent. While long-dormant resentments may exist among some, having to do with Gaysuddin Tuglaq's raid on Simraungad or Samsuddin's pillage of the Kathmandu Valley kingdoms during the 13th century, and the mythical flight of Rajputs and Brahmins from the Indus-Ganga plain to the midhills, these are not recent-enough historical experience for them to affect present-day inter-community relations.

Soon after the demolition of Babri Masjid in Ayodhya on 6 December 1992, it

was reported that an idol of Lord Krishna had been broken by a man in Eastern Nepal. With nerves frayed all around, to everyone's relief he turned out to be not a Muslim but a Hindu distraught over the death of his child.

While Hindu-Muslim relations have been affected by Ayodhya, the country did not experience the violence seen by India, Bangladesh and Pakistan. Says Mohammad Hussein Samu, the President of Kathmandu's Islamic Yuwa Sangh, "By God's grace such violent incidents have not occurred in Nepal. The credit for this largely goes to our politicians who have refrained from playing the religious card."

Democracy and the Musalman

As one minority community among Nepal's many, for all practical purposes Muslims may be regarded as an ethnic group. Says Hamid Ansari, who is an econometrician at Tribhuvan University, "Muslims in Nepal should not be seen solely in terms of a religious minority. They share some facets in common with other Janajati people in that they have been historically neglected by the state." Like the *janajati* groups, they have remained inarticulate and docile, although with the coming of multiparty democracy, ethnic assertion has arisen. Nevertheless, while some hill ethnic and Tarai-based groups have begun to challenge the role historically assigned to them by the state, Muslims have been slow to speak up.

Many lay Muslims believe that their national level leaders have not done much to articulate their concerns. This deliberately set low profile seems to reflect the natural diffidence of a minority community, with the leaders realising well that lobbying too stridently might only invite political problems. This does not satisfy someone like Tribhuvan University Political Science Professor S.M. Habibullah, who says, "Muslim political leaders do not have the guts to speak on behalf of the community".

The Muslim community's clout seems to be hampered by the fact that while they make up a significant population in several Tarai districts, Muslims do not vote en bloc and therefore are not treated as vote banks by political parties. Neither do Nepali Muslims have a separate political platform to articulate their demands—there is no Nepali Muslim League or Nepali Jamiha Islamiya, for example.

Even after the coming of multiparty democracy, the Muslim electorate has voted for mainstream political parties, and this is clear from the sprinkling of prominent Muslim personalities across

the political spectrum, from Sheikh Idris of Nepali Congress to Salim Ansari of Nepal Communist Party, and Mirza Dilshad Beg of the Rastriya Prajatantra Party.

During the transition to multiparty democracy, there were some Muslims who believed that their community would be treated with more respect, especially when they listened to the media carrying id greetings by party political leaders. Muslim leaders, particularly those of the Left, lobbied for a secular constitution. However, the document that was unveiled in November 1993 maintained Nepal's status as a Hindu kingdom under a Hindu monarchy. Euphoria gave way to soul searching, and many activists turned towards Muslim welfare organisations, such as the Ittehadul Muslimane Committee, Iqra Modal Academy, Islamic Yuwa Sangh, Nepal Muslim Sangh, Bajme Adab and the Muslim Seva Samiti.

Others, however, believe that a cosmetic change from "Hindu" to "secular" would not have accomplished much. Maintains Salim Ansari, "The fact is that Nepal is de facto secular." According to the Islamic Yuwa Sangh's Samu, "We have seen what goes on in the name of secularism in other countries. And what if there is a ban on cow slaughter? Buffaloes are a good substitute." Rather than argue over the constitutional fait accompli,

some educated Muslim voices believe that efforts should be directed at gaining more legitimacy for Islamic traditions and practises within the existing framework.

Indeed, there are some measures that the Nepali Establishment could take in fulfilling moderate Muslim demands. This would be preferable to having to deal with strident extremists tomorrow. The Nepali judicial system already recognises traditional Muslim marriages, such as among patrilineal cousins. What it does not recognise is traditional Muslim divorce. Giving legitimacy to marriage but not sanctioning divorce is a legal anomaly which needs to be resolved.

Muslim employees in government are not entitled to their religious holidays, which are deducted from their casual leaves. The procedure for applying for the Hajj pilgrimage to Mecca is designed

to needlessly harass the applicants. There are these and other matters that need to be resolved.

Rifts and Undercurrents

As a proselytising religion, Islam is in an incongruous situation in Nepal where the state forbids conversion. Unlike Christian missionaries who proceeded to gather a flock despite the state's injunction, the Muslim community has largely complied with this stricture.

There is a different kind of "conversion" progressing, though, and it is happening within the community. The reference is to the process in which a Nepali Muslim who has studied elsewhere in South Asia or visited the Gulf countries is influenced by ultra-conservative sects such as the Wahabi, and returns a more "correct" Muslim. He then tries to indoctrinate culturally assimilated Nepali Muslims. At the same time, non-Nepali clerics are invited for *Dawa*, or propagation of the faith.

While this activity is not directed at people outside the faith, some Muslim scholars fear that it would differentiate the Muslims more from the national mainstream, which would be detrimental. Says Mohammad Mohsin, "Such activities could lead to the Muslim community being further alienated from the dominant Nepali culture and society."

Propagating such "neo-fundamentalist" planks are organisations such as the Islamic Yuwa Sangh and the Muslim Seva Samiti, which, according to their literature seek to "convey the correct message of Islam," "strive for the Islamic way of life," or "live an individual and collective life according to the Koran."

Samu of the Islamic Yuwa Sangh (of Tibetan extraction) disagrees vehemently with the term "neo-fundamentalist". He says, "Can a person who believes in the five pillars of Islam be called a fundamentalist? If yes, then all practising Muslims are fundamentalists." (The 5 cardinal doctrines are: there is only one God and Mohammad is his last Prophet; performing namaz five times a day; fasting during the month of Ramadan; zakat; and, if possible, going to Mecca on Hajj.)

Adds Samu, "We do not advocate implementation of the Sharia. All we are saying is that the Muslim youth should not go into drugs, should not be lost in worldly affairs but should find anchorage in Islam."

In order to find solace in Islam, many Muslim organisations, particularly those that are tarai-based, bring in funds from the rich Muslim countries. And this is

what is resented by some observers. The imposing new edifice of the Nepali Jame Masjid in downtown Kathmandu is known to have been built with foreign funds, but no one is willing to divulge the source. The allegation is made that in order to collect money in Gulf capitals, Muslim activists tend to paint an overly bleak picture of the status of Muslims in "Hindu Nepal". Moreover, these organisations are not transparent, with little accountability for funds collected for the Umma.

In their missionary activity, organisations such as the Islamic Yuwa Sangh, the largest and best organised, have been able to influence the Tarai Muslims, particularly the rural landed elite. Besides spiritual satisfaction, what they have to offer is scholarships to study in Muslim countries and job opportunities in the Gulf. These groups have not made much headway with the non-Tarai Muslims of the hills and Kathmandu.

There is considerable hostility among the "neo-fundamentalists" towards the culturally more assimilative Muslims of the hills and Kathmandu. In fact, the brunt of their ire is directed towards the traditionally liberal Kashmiri Muslims, who, being more educated and articulate than others have traditionally been leaders of the Nepali Muslims. Moreover, these Kathmandu Kashmiri Muslims follow Sufi precepts, which the more conservative condemn as un-Islamic.

There is more of a tendency towards fundamentalism among the Tarai Muslims, with some of their leaders influenced by global militant Islam. Today, variously armed with the muscle of Gulf funding, the neo-fundamentalists seem to be gaining an upper hand in the community and emerging as the spokesmen of the community. In all likelihood, as this trend gains, the relationship between the majority Hindus and the minority Muslims will begin to sour. Unlike the traditional liberals, the neo-fundamentalists are more strident and less compromising.

The rift between the "traditional liberals" and the "neo-fundamentalists" is neatly divided between the two mosques in downtown Kathmandu, the Nepali Jame Masjid and the Kashmiri Takia, which follow different branches of Sunni Islam. The Jame Masjid has remained a strong platform for the more puritanical Deobandi school, which calls for a literal translation of the Koran and its adoption in the daily lives of the community members. The Kashmiri Takia follows the

Brailvi school, which provides a more liberal interpretation of the Koran and accepts the authority of Sufi holy men as mediators of Allah. In practice, the Brailvi schools tends to be more accommodating of local customs and practices.

Conflict and Accommodation

The leadership role among Nepali Muslims is thus shifting from Kathmandu's Kashmiris to educated Muslims of the tarai. While the Kathmandu Muslims have been, as Mohammad Mohsin says, "more loyal to the state" simply by virtue of their deeper links to the Nepali hills, the Tarai Muslims, far removed from the traditional centres of power and the dominant Parbatia culture, have a greater identification with the other communities of Nepal's Tarai and the larger Muslim population next door.

A worrying prospect is that Nepal's Hindu intelligentsia will over-react to the growing Muslim demand for greater representation. For all their anti-Indian sentiments, many among Kathmandu's educated elite feed from the same trough as India's Hindu elite. Their self-identification tends to be based on mainstream Indian scholarship, perusal of the Indian media, and contemporary opinion out of the south, and an underlying pride on Nepal being a "Hindu kingdom". For example, many educated Nepali Hindus bask in the praise heaped by Bharatiya Janata Party (BJP) supporters for maintaining "the only Hindu *rashtra*".

There are some indications that with the seemingly orchestrated coverage by Indian media of alleged involvement of Pakistan's ISI in Nepal, the attitude of a section of the Hindu educated of Kathmandu is hardening. This is visible, for example, both in media writeups and in random discussions with Kathmandu's educated. When asked about Islam, an engineer's response was sarcastic: "Islam is undoubtedly a great religion. It prides on killing others." When a bureaucrat was asked about the wisdom of conceding to some of the demands of the Muslim minority, his response was, "You give them a little and they ask for more. See what's happening in India right now. The way the BJP is dealing with the situation is correct."

For many Hindus, Islam is simply *ulto dharma*, or reversed religion, and few are aware of its theological underpinnings. What strikes them are the details of ritual observance, particularly those features that are strange to them. Muslims appear to do just the opposite to what Hindus consider normal, such as washing their

feet first during ablutions and moving towards the face rather than the other way around. Hindus face east while performing puja, while South Asian Muslims face west towards Mecca during Namaz.

At the intellectual level, the fear of Islam as the hostile "other" is accentuated by the Western media's and intelligentsia's proclivity to be anti-Islam. This attitude is epitomised by the widely publicised thesis of Samuel Huntington, professor of political science at Harvard University, that with the demise of the Soviet Union, the next great confrontation of the West is with Islam. Huntington speaks of Islam's "bloody borders", with the eastern one presumably being post-Ayodhya India. Thus, among anglophile Nepali Hindus, Islam is increasingly perceived as an enemy religion, one that is synonymous with fundamentalism.

Yet there are voices among Hindus, particularly among those acquainted with Muslim tradition and culture, that call for a honest hearing to Muslim demands. Says Rajesh Gautam, a historian who has researched Nepali Muslims, "If the state

does not heed moderate Muslim demands now, it may further alienate the community, so much so that the leadership passes from moderate to extremist hands. Already, certain radical Muslim organisations are gathering strength in parts of the Tarai, for example in Nepalganj."

The main Muslim demand relates to greater access to modern education and better representation in the state apparatus. Elsewhere, the voice of the Muslim community is less unanimous. Some believe that traditional Islamic divorce practice should be recognised by the state since it has already recognised marriage among patrilineal cousins. Others believe that this should not be a major concern, and the focus should be on alleviating poverty among rural Muslims, particularly those of the tarai who make up the larger part of Nepal's Muslim community.

Some believe that Islamic festivals such as Eid ul Fitr, Eid ul Asha and Juma Alwida need to be established as national gazetted holidays, while other maintain

that it is enough to give just Muslim employees the days off. If a portion of the Muslim intelligentsia thinks that the government needs to give subsidies to madrasas, other sections believe that doing so would only undermine the autonomy of the madrasas.

Given this lack of unanimity within the community and an absence of a national level organisations to represent the interests of all the Muslims, it is likely that the Nepali state will continue to turn a deaf ear to the major demands of Nepali Muslims. This would be unfortunate.

Kathmandu's educated classes should be steering the state towards a middle path, so that the Hindu-Muslim divide, which is a blight upon the rest of South Asia, does not finally arrive in Nepal. This middle path involves accommodating moderate demands of the Muslims while being ever watchful for the elite's swing towards Hindu fundamentalism.

S. Sharma is a sociologist interested in religion.

▷

PUBLIKASJONER & SMÅPLUKK

At Last, a Population Breakdown

Hill Chhetris, it turns out, are the largest population group in Nepal, followed closely by Bahuns. Magars make up the most numerous hill ethnic group, followed by Newars and Tamangs.

Just before the 15 November mid-term elections in Nepal, a little monograph appeared in the Kathmandu market, *Nepal: Main Ethnic/Caste Groups by Districts Based on Population Census 1991*. Brought out in Nepali and English, the publication comes from geographer Harka Gurung, from his faraway roost in Kuala Lumpur where he heads a United Nations research agency.

Basing himself on the data

thrown up by the census, Gurung dissects Nepali society and presents its caste and ethnic makeup. He says, "The 1991 population census for the first time provides data on ethnic and caste composition of the Nepalese people. Such information is essential for socio-political planning for national integration of a multiethnic society."

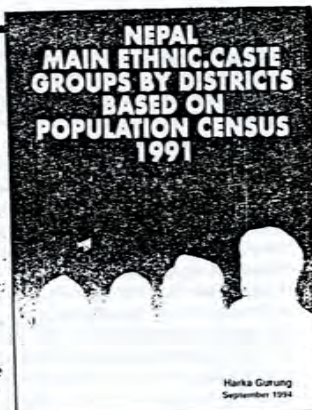
The census provides population data on 60 ethnic/caste groups. Gurung presents the caste and ethnic makeup in the high himal, the middle hills and tarai. The high himal group is almost entirely ethnic, numbering only 136,552. The middle hills have 7.5 million

caste groups and 4.8 million ethnics. The tarai has 2.9 million caste groups, 1.4 million ethnics, and 1.3 million under the 'other' category.

The Bhotia, Sherpa and Thakali who constitute the inhabitants of the high himal make up only 0.7 percent of the country's total population. The midhills castes and ethnics account for two-thirds. Among the Caucasoid castes, Chhetris make up 16.1 percent of the population, Bahuns 12.9 percent, followed by the Kami at 5.2 percent. The hill ethnics of 4.8 million make up a quarter of

the total population, with Magars having the largest numbers at 7.6 percent of the total, Newars 5.6 percent and Tamangs 5.5. This valuable little monograph goes for cheap at NRs 10.

**NEPAL
MAIN ETHNIC/CASTE
GROUPS BY DISTRICTS
BASED ON
POPULATION CENSUS
1991**

Harka Gurung
September 1994

Nepal: A Guide to the Art and Architecture of the Kathmandu Valley

Michael Hutt with David Gellner, Axel Michaels, Greta Rana and Govinda Tandan
Kiscadale Publications, Oxford, 1994
ISBN 01865 67575

£ 25

This guide begins with an overview of history of Nepal, followed by an introduction to religion and architecture. The rest of the book consists of descriptions of specific sites within the Valley. There is a chronology and a full glossary of Nepali, Newari and Sanskrit terms. Written by academics, the book is intended for a general readership, and seeks to give "more information than is imparted by the average tourist guidebook."

Indigenous People: Mobilization and Change

by Ganesh M. Gurung
Hisi Press, Kathmandu, 1994,
NRs 160

Sociologist Gurung presents a collection of seven papers on the various ethnic groups of Nepal, providing descriptions of the customs and traditions in the light of social change, mobility and development. The author also discusses the questions of ethnic identity, politics and inter-ethnic relationships. Among the papers presented are ones on: the adaptation of polyandrous practice to local conditions; the process of identification and sanskritisation among the Duras of West Nepal; the formation of 'mothers groups' among the Gurung in the Annapurna Conservation Area Project region; economic modernisation among the Chepang; socio-economic networks among the Rana Tharu; and the phenomenal rise of ethnic forums and parties since 1990. Critic Saubhagya Shah says this book is "a useful handbook for students of Nepali society and culture".

Local Authorities in Nepal

John Martinussen
Ministry of Local Development/
National Planning Commission/
Danish Ministry of Foreign Affairs/
DANIDA, Kathmandu

This book reviews the new decentralisation policies in Nepal and how and to what extent they have been implemented so far. Obstacles and constraints to implementation are identified and assessed at the national as well as at the local level. It has not been

easy for some government line agencies to adjust to the idea of transferring more power to locally-elected politicians. Other constraining factors are the unavailability of necessary skills and capacities and insufficient experience with democratic, local self-government. The study is based on extensive surveys of a sample of local authorities, studies of the legislation, and interviews with politicians and government officials, among others. The book also contains proposals for more

Kirtipur: An Urban Community in Nepal

Mehrad Shokoohy and
Natalie H. Shokoohy, editors
Araxus Books, London, 1994
ISBN 1 870606 02 7
£ 43

This book is the result of a University of Greenwich project to study the historic heritage and present condition of the Kathmandu Valley town of Kirtipur, with a view to its conservation and development. A team of experts, many from Nepal and some from Kirtipur, present detailed studies covering a wide range of subjects including the vernacular and monumental architecture, art and antiquities, history and epigraphy, social organisation and community, and recent changes in the urban fabric.

Hard Livelihood

Conference on the Himalayan Porter
3,4 August 1995, Kathmandu

Himal is organising a two-day meeting to discuss portering in the mountains. Topics will include: portering life and changing economy; impact of roads and air cargo; health, nutrition, physiology; load, muscle and bone; equity and collective bargaining; future of portering; etc.

Contact: Kanak Mani Dixit
P.O. Box 42, Lalitpur
Phone: 977 1 523845, Fax: 521013
email: himal@mosnepal.ernet.in

NCS Nepal No. 3, 1994

comprehensive decentralisation strategies which aim at strengthening the new local authorities within a democratic framework.

The publication is divided mainly into two parts: the first part analyses the present set up of local government in Nepal, including the legal framework, organisations, division of responsibilities, and financial arrangements, and the second contains proposals for strengthening local-level democracy.

January/February 1995

Crime does not pay, but crime can indicate if a country has achieved some measure of inter-ethnic and caste integration. It is a gauge of sorts, and so it pleased one no end to see that a major heist in Kathmandu's Guccha Tole, on 29 July, had the cooperation of a proper cross-section of Nepali society. When the police nabbed the suspects of the armed robbery in which a goldsmith was robbed of NRs 1.9 million, they included a Shrestha (Newar), Niraula (Bahun), Lama (Tamang?), Gurung and Thapa (Chhetri).

HIMAL Nov/Dec 1994

Priceless Buddha Idols Stolen

Five priceless idols of Pancha Buddha were stolen from the Hiranya Varna Mahavihar, one of the biggest and wealthiest Buddhist viharas in the Kathmandu Valley. Four out of the five idols were more than 200 years old. The Mahavihar, also known as the Golden Temple, was built around 800 years ago and renovated during the Lichhavi period. The five idols may not have been the original target of the thieves. It was believed that the thieves may have tried to gain access to the heavily protected ground floor where ornaments, stones, and treasures worth millions are kept, including a five and a half foot solid gold Buddha idol with a diamond crown worth millions.

Local people meanwhile charged that lax security was the main reason behind the theft.

Source: The Kathmandu Post

Return Nepal's Stolen Goods

Nepal has requested international communities to return objects of cultural and archaeological importance stolen from Nepal.

29

The Resident Representative of Nepal at the UN said that unless the theft of these objects was stopped, they will disappear from Nepal completely. According to the Ministry of Education, Culture, and Social Welfare, His Excellency Jha said that

NCS Nepal No. 3, 1994

Loans to Landless

The Rural Development Bank is actively involved in boosting the economic and social status of poor, landless, and unemployed women in the rural eastern Terai. The Bank, which operates in the Jhapa, Morang, Sunsari, and Saptari districts of Nepal, specialises in giving loans to landless women and those with less than one bigha of land. The women are formed into groups of five and are trained in various fields, including basic banking skills and literacy. The women are then given loans in self-chosen areas of investment. They are to pay the loan back at a rate of two

per cent of the principal on a weekly basis, after which the interest is to be paid back in five installments. The interest itself is only four per cent, as the rest is subsidised by the government. The Bank, which started in July 1993, has extended its services to 4,389 landless women and its total investment is NRs 18,894,090. It is now looking towards extending its reach in other areas in Nepal. Rural Development Banks run along the same lines are running successfully in twenty-one other countries.

Source: The Rising Nepal

Illegal Export of Medicinal Herbs

The illegal trade of important medicinal herbs in Nepal, Pakhanbhed in particular, is on the increase. Pakhanbhed, one of the most important medicinal herbs used in ayurvedics, is primarily used by rural women during pregnancy. India is supposedly an important market for this endangered herb.

According to a spokesman from the Ministry of Forest and Soil

the cultural heritage of Kathmandu Valley is unique among the South Asian countries and that the woodwork is of a very high quality.

He also pointed out that, over the past

important medicinal herbs from the western region, including endangered ones such as Panchaule, Jatamansi, and Yarchagombu, are being flown in chartered aeroplanes to Nepalgunj from where they find a way to different countries. The transit points are reputedly Birgunj, Bhairahawa, Krishnanagar, Kakarvitta, and Ilam. The government so far has been unable to check the smuggling of such important medicinal herbs.

Source: The Kathmandu Post

60 years, objects of archaeological significance, stone images, and items that have been preserved for centuries in shrines, temples, chaityas, stupas, and biharas have been stolen.

Source: Gorkhapatra

NCS Nepal No. 3, 1994

NCS Nepal No. 3, 1994

Tropical Forests

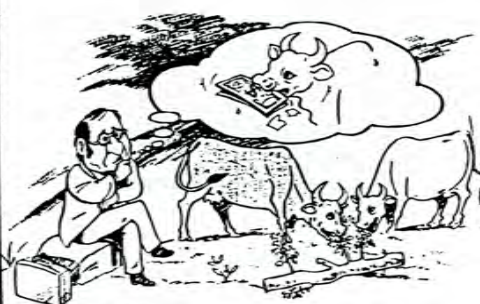
According to the FAO, tropical forests cover an estimated area of 1,760 million hectares. A total of 154 million hectares were lost between 1981-90, representing an area larger than Chile,

Paraguay, and Ecuador together. The pace of deforestation has also accelerated. In Nepal, the loss of forests has been estimated at 15 per cent during the last 13 years.

Source: The Rising Nepal and The Kathmandu Post

The Kosi Barrage has a bad name in Nepal, epitomising the great and continuous sellout to India. According to a report in *Habitat Himalaya*, the newsletter brought out by wildlife biologist Pralad Yonzon, however, the Barrage has actually benefited wildlife. Built in 1964 by the Indian Government to "jacket" the

monsoon flood before it devastates Bihar, the Barrage has created "abundant marsh and littoral habitats, which have become one of Nepal's most important wetland regions". Almost all waterfowl species found in Nepal occur here, including 325 out of Nepal's total 836 bird species of all types.

Exotic Fodder

Local people in Makawanpur feed their livestock on orchids because they don't know the worth of the flowers. Though there are 150 varieties of orchids in the region, they are now in danger of becoming extinct, one of the major reasons being clearing of forests. According to experts, the orchid forests in Nepal are being depleted at a rate of 3 per cent annually. However, certain individuals and a holet in Hetauda sell the orchids at exorbitant prices to foreigners and Nepalese alike. There are 350 varieties of orchid in Nepal, 75 per cent of which are found at heights of from 750-25,000 ft.

NCS Nepal No. 3, 1994

Source: The Kathmandu Post

The one-horned rhino population in Nepal's Royal Chitwan National Park has crossed the 450 mark despite widespread poaching, a recent rhino census carried out in the park indicates.

The eradication of malaria strains in the Chitwan valley in the '60s opened it up for human settlement. The casualty was the forest, and with it its wildlife and rich biodiversity. The rhino population had dropped to less than 100, a Panos report says. However, park authorities have now cracked down hard on poachers. Monetary rewards have been announced for providing information about poachers. This has proved to be very effective, resulting in a sharp increase in the numbers of the animal.

September 30, 1994 Down To Earth

Test Now, Action Later

According to vehicle pollution tests, carried out in the Kathmandu Valley, only 3,437 vehicles passed, out of the 6,331 vehicles tested. However, action against vehicles failing to meet standards can be taken only after 50,000 of the 80,000 vehicles currently operating in Bagmati zone are tested. Though the tests are being conducted to protect the public from the danger of vehicular emissions, those involved in conducting the tests are complaining of ailments caused by the smoke emitted by the vehicles being tested by them.

Source: The Rising Nepal
NCS Nepal No. 3, 1994

Unfortunately, this artificially (and inadvertently) created wildlife habitat remains unprotected. The Indian managers of the Barrage (it is right by the border) are not too bothered with wildlife haven they have created. Yonzon suggests that non-governmental wildlife groups from India and Nepal act jointly to protect the biodiversity created by the Kosi Barrage.

Nov/Dec 1994 HIMAL

NCS Nepal No. 3, 1994

Forest Fighters

The Chairman of Ward No. 9 of Tulsipur Municipality, Dang, accused by a Women's Forest Conservation Committee of trying to smuggle 81 cu ft of timber, has been taken into custody according to the local forest office. The Women's Forest Conservation Committee was formed

under the active initiative of women with a view to preserving the forest in their area. This bold action has significantly decreased the amount of trees being felled for firewood in the area. The women of Dang district have also started a campaign against liquor and smoking.

Source: The Kathmandu Post

30